

Lokalbehovsplan vård- och omsorgsboende för äldre 2020

(Nutid – närtid – framtid)

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrssystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Lokalbehovsplan vård- och omsorgsboende för äldre 2020

Beslutad av: [Nämnd/styrelse/befattning]	Gäller för: [Text]	Diarienummer: [Nummer]	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: [Dokumentsort]	Giltighetstid: [Giltighetstid]	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: [Funktion]
Bilagor: [Bilagor]			

Innehåll

Förekommande förkortningar	4
Inledning	5
Syftet med denna plan	5
Vem omfattas av planen	5
Giltighetstid	5
Bakgrund	5
Koppling till andra styrande och stödjande dokument	6
Uppföljning av denna plan	6
Lokalbehovsplan vård- och omsorgsboende för äldre	6
Arbetsätt och överenskommelser	6
Planeringsförutsättningarna	7
Kommunfullmäktiges beslut Budget 2020	7
Lagen om valfrihetssystem enligt LOV inom vård- och omsorgsboende	7
Beskrivning av behov	8
Faktorer som påverkar behovet av vård- och omsorgsboende	8
Äldres boendialternativ	9
Behov av fler tillgängliga bostäder för äldre	9
Intyg för tillgänglighetsmärkta lägenheter (boplats)	9
Trygghetsboende	10
Biståndsbedömt trygghetsboende	10
Tiden från myndighetsbeslut till verkställighet	11
Sökande från annan kommun	12
Demografiska utvecklingen kopplat till behov av vård- och omsorgsboende	13
Boendetid på vård- och omsorgsboende	14
Personer under 65 år	14
Aktuella vård- och omsorgsboenden	15
Vård- och omsorgsboende – permanentlägenheter	15
Tre Stiftelser	15

Ramavtal	15
Små grupper behov.....	16
Lägenheter lämpliga för par- och medboende.....	16
Vård- och omsorgsboende utanför stadsdelsorganisationen.....	17
Korttidsplatser.....	17
Befintliga vård- och omsorgsboendes status och investeringsbehov	18
Förändringar i fastighetsbestånd – ansvar och arbetssätt	18
Ramprogram.....	18
Befintliga vård- och omsorgsboendes status - behov av ombyggnad, upprustning, renovering	19
Stadsdelsförvaltningarnas bedömning av behov	20
Framskrivning med stöd av befolkningsprognosen	20
Söktryck.....	20
Nöjdhet på vård- och omsorgsboende	22
Permanentlägenheter vård- och omsorgsboende – bedömning 2020 – 2024	22
Planering för rätt volym i perspektivet nu- och närtid.....	24
Nyetablering under planperioden.....	27
Övriga förändringar under planeringsperioden	27
Skillnaden mellan behov och produktion i förhållande till befolkningsprognos per region	28
Område Nordost.....	28
Föreslagna anpassningar för att nå rätt volym i område Nordost.....	29
Område Centrum.....	30
Föreslagna anpassningar för att nå rätt volym i område Centrum.....	31
Område Sydväst	32
Föreslagna anpassningar för att nå rätt volym i område Sydväst.....	33
Område Hisingen	34
Föreslagna anpassningar för att nå rätt volym i område Hisingen	35
Korttidsplatser.....	36
Utbyggnadsbehov i perspektivet närtid och framtid	37
Sammanfattning av behov och rekommendationer	39
1 Planering för rätt volym - nutid, närtid och framtid.....	39
2 Strategier för att möta förväntat utbyggnadsbehov	39
3 Förslag om strukturella åtgärder och anpassningar (som tas upp i stycke ”Planering för rätt volym i perspektivet nu- och närtid”, sid 23-36)	40
4 Hantering av identifierade målkonflikter	40

5 Förutsättningar för att uppnå en kvalitativ vård- och omsorgsmiljö.....	40
6 Effektivisering av processer som är till gagn för målgruppen	41
7 Utredda alternativa mellanboendeformer.....	41

Förekommade förkortningar

SDF - stadsdelsförvaltning

AFH – Askim-Frölunda-Högsbo

ÖH – Örgryte-Härlanda

KF – Kommunfullmäktige

KS - Kommunstyrelsen

LOV – Lagen om valfrihet

Inledning

Syftet med denna plan

Sektorcheferna för äldreomsorg samt hälso- och sjukvård har under 2020 med stöd av Äldreboendesamordning Göteborg, Lokalsekretariatet och Lokalförvaltningen samordnat planeringsarbetet för behovet av vård- och omsorgsboende och korttidsvistelse i och med denna plan.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för äldreomsorg samt hälso- och sjukvård i stadsdelsnämnder i Göteborgs Stad.

Giltighetstid

Lokalbehovsplan avseende vård- och omsorgsboende för äldre tar hänsyn till följande perspektiv, nutid, närtid och framtid. Nutid (1-5 år) ska ses som ett åtagande för respektive stadsdelsnämnd. Närtid (6-10 år) ses som en inriktning. Perspektivet Framtid (11-20 år) handlar om att beakta prognoser kopplat till befolkningsutveckling och övriga omvärldsfaktorer såsom ny evidens och andra trender. Det är viktigt att tänka på att eventuella justeringar på stadsdelsnivå påverkar planen och därmed staden som helhet. Om en stadsdel behöver göra förändringar ska detta föregås av dialog mellan stadsdelsförvaltningarna och Äldreboendesamordning Göteborg.

Denna plan gäller för perioden 2020 – 2040.

Bakgrund

Med anledning av förändringar i processen för stadens lokalförsörjning kommer denna lokalbehovsplan avseende vård- och omsorgsboende för äldre följa samma struktur, det innebär att den tidigare äldreboendeplan som hade en planperiod på fyra år, numer kommer ha ett långsiktigt perspektiv.

Lokalbehovsplan avseende vård- och omsorgsboende behandlar den del av äldres boende som avser särskilt boende enligt 5 kap. 5§ socialtjänstlagen. Varje stadsdel har ansvar för att boende i stadsdelen får rätten till särskilt boende, fortsatt benämning vård- och omsorgsboende.

Göteborg är en stad med ett varierat utbud av vård- och omsorgsboenden. Utbudet avser såväl olika inriktningar och profiler som geografisk placering.

En lokalbehovsplan bidrar till en väl avvägd produktionsplanering och en samordning utifrån kommunfullmäktiges mål och inriktningar och göteborgarnas behov och önskemål. Som underlag till arbetet har stadsledningskontoret tagit fram en prognostiserad demografisk utveckling.

Koppling till andra styrande och stödjande dokument

Följande dokument ligger till grund för föreliggande plan;

- Göteborgs Stads budget 2020
- Ramprogram för lokalutförande av äldreboende i Göteborgs stad (KS 2016-06-01)
- Långsiktig plan för fler äldreboendelägenheter 2021 – 2035 (KF 2018-09-13, 2019-05-23)
- Äldreboendeplan Göteborgs Stad (med fokus vård- och omsorgsboende) Avser perioden 2020 – 2023 (resursnämnd ÖH 2019-12-18)
- Lokalförsörjningsplan, under framtagande

Lokalbehovsplan vård- och omsorgsboende för äldre 2020 (nutid, närtid och framtid) fungerar som ett planeringsdokument från resursnämndsuppdraget. Behov omhändertas och realiserar därmed genom stadens gemensamma lokalförsörjningsplan.

Uppföljning av denna plan

Flera faktorer kan påverka eventuella förändringsbehov av planen på kort sikt och den har stor betydelse för den ekonomiska och lokalmässiga planeringen i stadsdelarna. Planen uppdateras därför årligen genom en behovs- och produktionsinventering. Vartannat år revideras planen genom nämndremiss och behandlas i respektive stadsdelsnämnd i anslutning till höstens budgetberedningar. Samråd med pensionärsråden respektive samverkan med fackliga organisationer sker i samband med behandling av planen i respektive stadsdelsnämnd.

Samarbete och avstämning har skett med stadsledningskontoret utifrån beslutat införande av LOV.

Kommunstyrelsen informeras om planen efter att nämnderna har behandlat den.

Lokalbehovsplan vård- och omsorgsboende för äldre

Arbetsätt och överenskommelser

Befolknings- och äldreboendestrukturen varierar kraftigt mellan stadsdelarna. För att etablera ett helhetsperspektiv där äldre flyttar mellan stadsdelarna efter eget önskemål krävs ett gemensamt ansvarstagande. Varje stadsdelsförvaltning gör bedömning av behov samt en plan för befintlig produktion utifrån tidigare framtagen strategi för stadens gemensamma planeringsarbete för vård- och omsorgsboende och korttidsplatser. Denna strategi som ses över och revideras vid behov, se bilaga 1 gör sig gällande t o m 2020. Inför ny nämndorganisation 2021 behöver denna planering ses över.

Det finns några få avtal om solidariskt ansvar vid eventuella tomgångskostnader. Det gäller avtalen med Tre Stiftelser, som numera tecknas genom Örgryte-Härlanda, och de finska enheterna för personer med demenssjukdom som finns i SDF Angered och i SDF Norra Hisingen. Regler för solidarisk finansiering är beslutade i KF (2015035:176)

Planeringsförutsättningarna

Kommunfullmäktiges beslut Budget 2020

Enligt Göteborgs stads budget 2020 ska äldre ha rätt till likvärdig service samt vård och omsorg av god kvalitet oavsett var i staden man bor.

Valet hur man ska bo är en central del i en människas självbestämmande och givetvis även när man blir äldre. Enligt budget 2020 ska stadsdelarna, i samverkan med berörda nämnder, bidra till att öka friheten att välja boendeform samt att verkställa stadens äldreboendeplan som säkrar äldreboendeplatser till 2035.

Under de kommande åren behövs flera nya moderna äldreboenden i Göteborg. För att nya boenden ska tillkomma är det viktigt med flexibilitet och att fler aktörer får vara med och investera i välfärden. Det behövs en mångfald av boenden anpassade för äldre, både på den vanliga bostadsmarknaden och bland anpassade boenden för äldre. Mångfalden ska utvecklas i samverkan med kommunala och fristående aktörer. Det handlar om allt från trygghetsboende och seniorboende till äldreboende med exempelvis språklig inriktning, Hbtq-inriktning eller boende där husdjur är tillåtna.

Boenden ska erbjuda många möjligheter till socialt umgänge såsom gemensamma lokaler och aktiviteter. Våra äldre förtjänar att bemötas med respekt och värdighet och att få bo i en trygg miljö.

Staden ska underlätta för att fler trygghetsboenden med hyresrätt kan byggas samt säkerställa att det finns tillräckligt många korttidsplatser (Budget 2020)

Lagen om valfrihetssystem enligt LOV inom vård- och omsorgsboende

Genom kommunfullmäktiges budget 2019 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att förbereda införandet av LOV inom vård- och omsorgsboende. Detta inföll i samband med att befintliga ramavtal löpte ut 2020-12-31. Äldreboendesamordning Göteborg i samverkan med inköp och upphandling valde därför att, parallellt med kommunstyrelsens förberedelser att införa LOV, initiera ramavtalsupphandling hösten 2019. Utifrån stadsledningskontorets uppdrag att utreda förutsättningarna för införande av valfrihetssystemet enligt LOV, kan delar av förutsättningar komma att påverka såväl kommande ramavtalsupphandling som planering vid nästkommande plan. Det pågår en utredning avseende fördjupning av beräkningar och prognoser av vård och omsorgsboende vid gemensam nämndorganisation samt införande av LOV inom vård- och omsorgsboende både ur perspektivet volymökning och överskott.

Beskrivning av behov

Faktorer som påverkar behovet av vård- och omsorgsboende

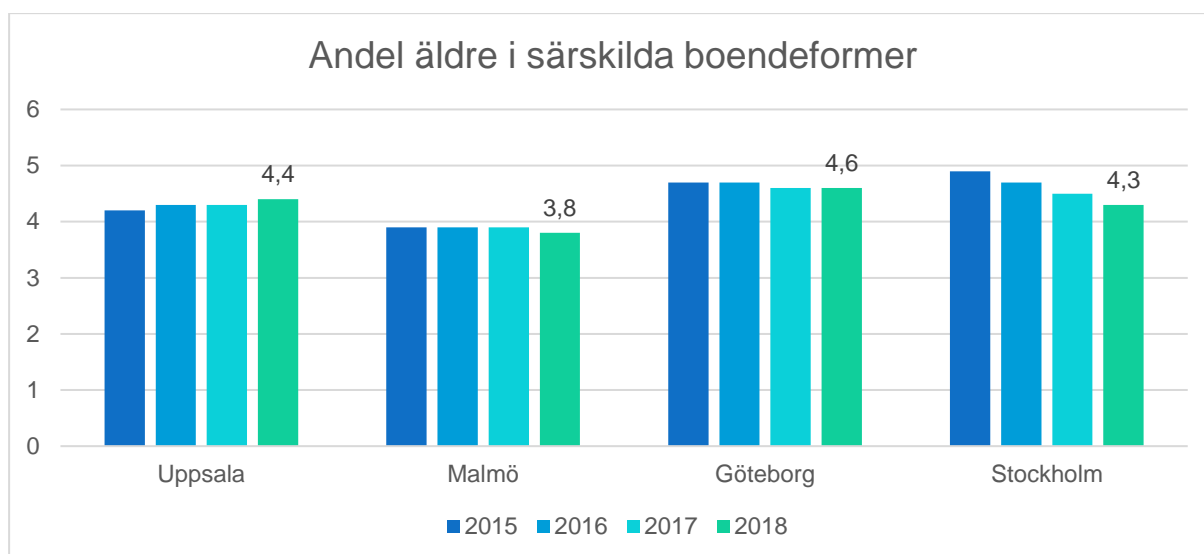
Allmänt kan sägas att utöver den demografiska utvecklingen, där andelen äldre kommer att öka i staden, där den största ökningen är i åldersgrupperna 75 – 84 år, kommer behovet av vård- och omsorgsboende i framtiden vara beroende av ett flertal faktorer. Det kan handla om möjligheten att kunna bo kvar i ordinärt boende, andra former av tillgängliga bostäder, olika typer av mellanboendeformer, välfärdsteknologi, folkhälsa, livsstil, samt utveckling av läkemedel mm.

Tillgång till ett vård- och omsorgsboende beror dels på antal tillgängliga lägenheter i vård- och omsorgsboende och dels på de möjligheter som kan skapas för äldre att bo kvar hemma med god livskvalitet.

Även i de prognoser gällande behov som varit framskrivna i tidigare äldreboendeplaner, har man kunnat konstatera att behovet av vård- och omsorgsboende och korttidsplatser påverkas av många olika faktorer såsom:

- hur det ordinära bostadsbeståndet ser ut
- hur äldre kan få tillträde till det ordinära bostadsbeståndet
- bostädernas och omgivningens utformning
- vilken omsorg, vård och service i övrigt som är tillgänglig
- hur välinformerad den enskilde och dennes anhöriga är
- i vilken utsträckning dagens behov kan tillgodoses och om de tillgodoses på bästa möjliga sätt
- hur olika former av insatser i ordinärt boende utvecklas
- förutsättningar för att kunna använda välfärdsteknologi
- möjligheter att kunna korta ledtider och öka effektiviteten i in- och utflyttningsprocessen för att på så vis öka omsättningshastigheten

I figur 1 nedan visas jämförelse med kommuner över 200 000 invånare där Göteborg har en något högre andel som bor i vård- och omsorgsboende.

Figur 1. Urval: Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel) /2015 – 2018 (Obs! det har ännu ej kommit data för 2019)

Invånare 65+ i särskilda boendeformer, andel (%) (N23890)

Antal personer 65+ som bodde permanent i särskilda boendeformer enligt Sol. dividerat med antal invånare 65+ den 31/12 multiplicerat med 100. Fr o m 2013 så avser antal personer i särskilt boende ett månadssnitt av antal brukare (från Socialstyrelsens individstatistik) under året. 2007 - 2012 hämtas antalet brukare från Socialstyrelsens individstatistik 1/10 t o m 2006 från Socialstyrelsens mängdstatistik. Avser samtlig regi. Källa: Socialstyrelsen och SCB.

Äldres boendialternativ

De flesta äldre bor idag i hyresrätt, bostadsrätt eller eget hus inom den ordinarie bostadsmarknaden. Det finns även flera olika former av så kallade mellanboendeformer för äldre inom den ordinarie bostadsmarknaden såsom Trygghetsboende, Seniorboende mm. Dessa mellanboendeformer kräver inget särskilt beslut enligt socialtjänstlagen utan förmedlas via öppna bostadsmarknaden. Under ett antal år har det i hela landet skett en förändring då allt fler äldre bor kvar i ordinarie boende och får stöd av hemtjänst och/eller hemsjukvård istället för att flytta till vård- och omsorgsboende. Förändringen har inneburit att en stor del av de äldre som idag bor på vård- och omsorgsboende har omfattande behov.

Behov av fler tillgängliga bostäder för äldre

Kommunstyrelsen har fattat beslut om strategier och ramverk för mellanboendeformer för äldre i Göteborgs stad. De övergripande målsättningarna är;

- Äldre ska få ökade möjligheter att bo ändamålsenligt i ordinarie bostadsbestånd
- Antalet bostäder för äldre i olika boendeformer, så kallade mellanboendeformer ska öka

Intyg för tillgänglighetsmärkta lägenheter (boplats)

I syfte att öka möjligheten för den ökande andelen äldre bostadssökande att hitta rätt från början har Göteborgs Stad tillsammans med privata och kommunala aktörer tagit fram ett

verktyg för att inventera det befintliga bostadsbeståndet med avseende på tillgänglighet - en T-märkning.

För att ta ytterligare ett steg i riktningen att skapa möjlighet för äldre att bo i ändamålsenliga och tillgänglighetsmärkta lägenheter inom det befintliga bostadsbeståndet, finns potential att underlätta flytt till dessa genom ett intyg som ger förtur när behov föreligger. Intyget utfärdas av t ex läkare, psykolog, sjuksköterska, biståndshandläggare för personer som har starka medicinska eller sociala skäl. Detta tillvägagångssätt kan skapa en positiv rörlighet på ordinarie bostadsmarknad och som används av t ex Stockholms stad. För att öka tillgänglighet kan samarbete med fastighetskontoret kring universell utformning, d v s tillgänglighet oavsett ålder och funktionsnivå, vara framgångsrikt.

Trygghetsboende

I Budget 2020 framgår att staden ska underlätta för att fler trygghetsboenden med hyresrätt kan byggas.

Under 2018 har fastighetskontoret tillsammans med kommunala fastighetsägare samt stadsdelsförvaltningarna gjort en gemensam genomgång av vilka förutsättningar och möjligheter som finns för den fortsatta framgångsrika utvecklingen av trygghetsboende i Göteborg. Slutsatserna från genomgången ligger som grund för det fortsatta arbetet att skapa en ny målbild för trygghetsboende i staden fram till år 2022.

Vid årsskiftet 2019/2020 fanns det 976 trygghetslägenheter i 24 olika trygghetsboenden runt om i staden. Nytt förslag på mål för perioden 2019 – 2022 var 1 200 nya trygghetslägenheter i befintligt bestånd och nyproduktion. Beslut i fastighetsnämnden den 2 september 2019 enligt tjänsteutlåtande. Målbilden blev av kommunfullmäktig återremitterad. Det finns ett förslag på ny målbild fram t o m 2022 och den är på 1000 lägenheter. Ärendet tas upp i Fastighetsnämnden under våren 2020 och ska sedan vidare till KS.

Biståndsbedömt trygghetsboende

Riksdagen har beslutat (2018/19:11) om kommuners möjligheter att inrätta biståndsbedömt trygghetsboende som särskild boendeform. Biståndsbedömt boende ska ge äldre människor stöd och hjälp och annan lättåtkomlig service i boendet.

Beslutet innebär att kommuner kan inrätta särskilda boenden anpassade och utformade för äldre kvinnor och män som inte behöver vård och omsorg dygnet runt men som inte är trygga med att bo hemma. Stöd och hjälp från hemtjänsten ska kunna erbjudas efter sedvanlig biståndsprövning.

Bestämmelser om dygnet runt-bemanning gäller inte för biståndsbedömt trygghetsboende. Om den äldres behov ökar bör han eller hon byta till ett mer lämpligt boende. Vid biståndsbedömt trygghetsboende ansvarar kommunen inte för hälso- och sjukvård. Vid biståndsbedömt trygghetsboende får landstinget till kommunen överlåta sin skyldighet att erbjuda hemsjukvård. Detta om landstinget och kommunen är överens.

I dagsläget finns inget uppdrag avseende biståndsbedömt trygghetsboende i Göteborgs stad.

Tiden från myndighetsbeslut till verkställighet

En person, som ansökt om vård- och omsorgsboende, är att betrakta som väntande när den fått ett bifallsbeslut till vård- och omsorgsboende och väntar på att få det verkställt.

Uppdraget för boendeförmedlingen vid Äldreboendesamordning Göteborg innebär att så långt som möjligt matcha det biståndsbedömda beslutet med den enskildes önskemål om boende med de lägenheter som vid aktuellt tillfälle finns tillgängliga för förmedling. Om det inte finns någon ledig lägenhet i det önskade boendet erbjuds den enskilde annat ledigt boende och får möjlighet att sätta upp sig på byteslista, alternativt vänta hemma. Den enskilde har rätt att tacka nej till erbjudande, någon begränsning i antal gånger finns ej. Dock rekommenderas biståndshandläggare enligt riktlinjerna (KF 2019) att ärendet följs upp om en person tackat nej tre gånger.

Förmedlingsprocessen sker i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut om riktlinjer (KF januari 2019)

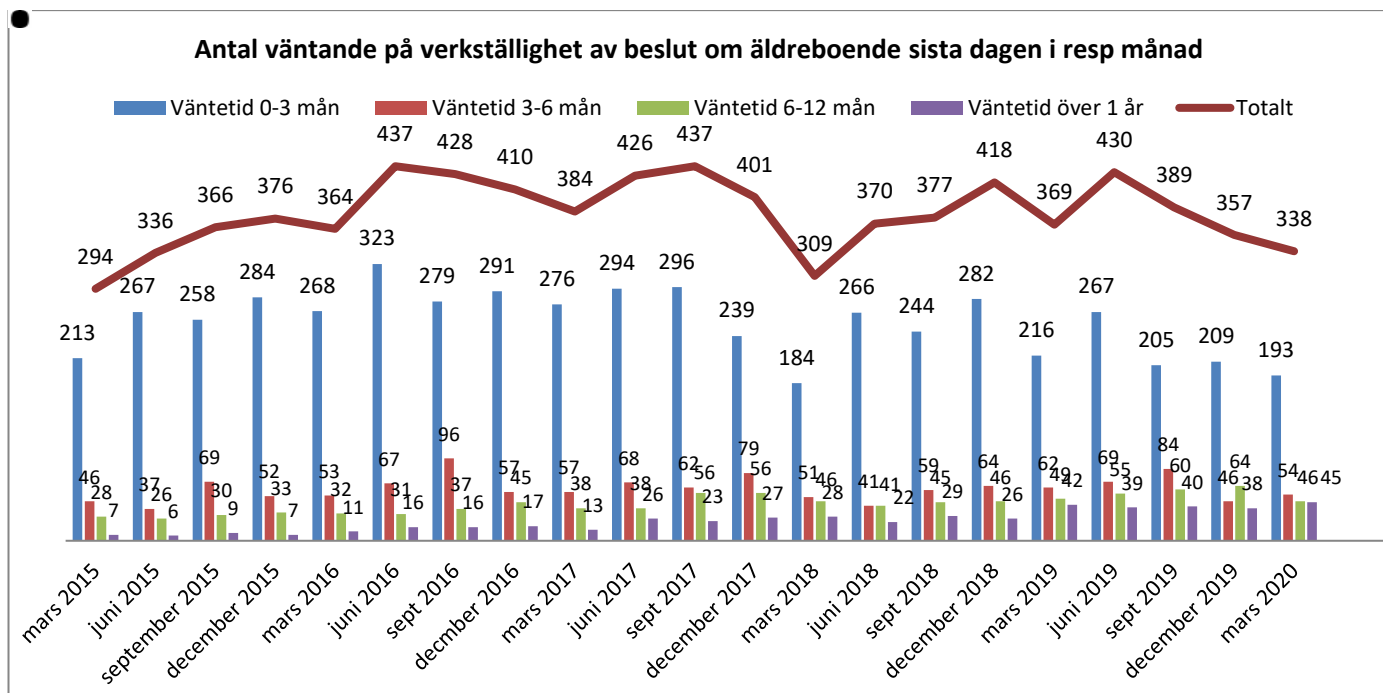
Äldreboendesamordning Göteborg förmedlar cirka 1500 lägenheter varje år. De allra flesta får ett första erbjudande inom skäligen tid. Beviljade insatser som inte kunnat verkställas inom tre månader har rapporterats till IVO. Dessa ärenden kan till exempel handla om personer som önskat ett specifikt boende och som tackat nej till de alternativ som erbjudits. Redan dagen efter ett gynnande beslut betraktas man som väntande. Genomsnittlig tid för väntan från ett gynnande beslut till ett första erbjudande har under hösten 2019 varit cirka 10 veckor för att under våren 2020 ha minskat till cirka 7 veckor.

Äldreboendesamordning Göteborg bedömer att cirka 8 veckor i genomsnitt på årsbasis är en eftersträvt väntetid för denna process. En kortare väntetid kan skapa ett ökat antal sökande som tackar nej då de ofta inte är beredda att flytta med för kort varsel. En undersökning som gjordes av Äldreboendesamordning Göteborg under november 2017 till januari 2018 visade på att orsaken till att sökande tackar nej till erbjudande oftast handlar om att det boendialternativ den sökande helst önskar inte är ledigt. Upplevelsen är att det har gått för fort mellan ansökan och ett första erbjudande. En längre väntetid kan i sin tur påverka närliggande processer till exempel vid utskrivning från slutenvården.

Arbetet med att effektivisera processen och att förkorta interna ledtider pågår fortlöpande. Utfallet avseende ledtider gällande in- och utflytt varierar mellan stadsdelarna med ett spann mellan 17-33 dagar. De interna ledtiderna mellan myndighet, Äldreboendesamordning och utförare är viktiga att se över men får på intet sätt inskränka den enskildes rätt och möjligheter kopplat till valfrihetssituationen. Ett nej-tack skapar interna ledtider för utförare men är också ett uttryck för valfrihet för den enskilde. Här krävs tydliga konkreta mål för vad valfrihet innebär.

Antal nya beslut om särskilt boende har under 2019 (jan-dec) i förhållande till samma period 2018 minskat från 1 964 beslut till 1 807 beslut, en minskning med 160 beslut, 8%. En minskning har skett vad gäller antalet som tackar nej till ett erbjudande. Av samtliga som stod som väntade i mars 2020 var det 43% som valde att tacka nej.

Antalet som redovisas nedan i figur 2 illustrerar såväl personer som fått beslut om bifall alldeles nyligen till personer som väntat lång tid. De personer som väntat lång tid har som regel fått ett eller flera erbjudande som sökande valt att tacka nej till.

Figur 2. De som väntat mellan 0 – 3 månader har som regel fått ett erbjudande om särskilt boende inom 3 månader. De som väntat mer än 3 månader har övervägande delen fått minst ett erbjudande som man tackat nej till. Av antalet väntande per mars 2020 väntar 49 % på verkställighet till boende med särskild inriktning demens- eller psykiatrisk placering, 51 % väntar på vanlig äldreboendeplats. Av det totala antalet väntande per mars 2020 har 145 personer (43 %) tackat nej till erbjudande, men valt att stå kvar som väntande.

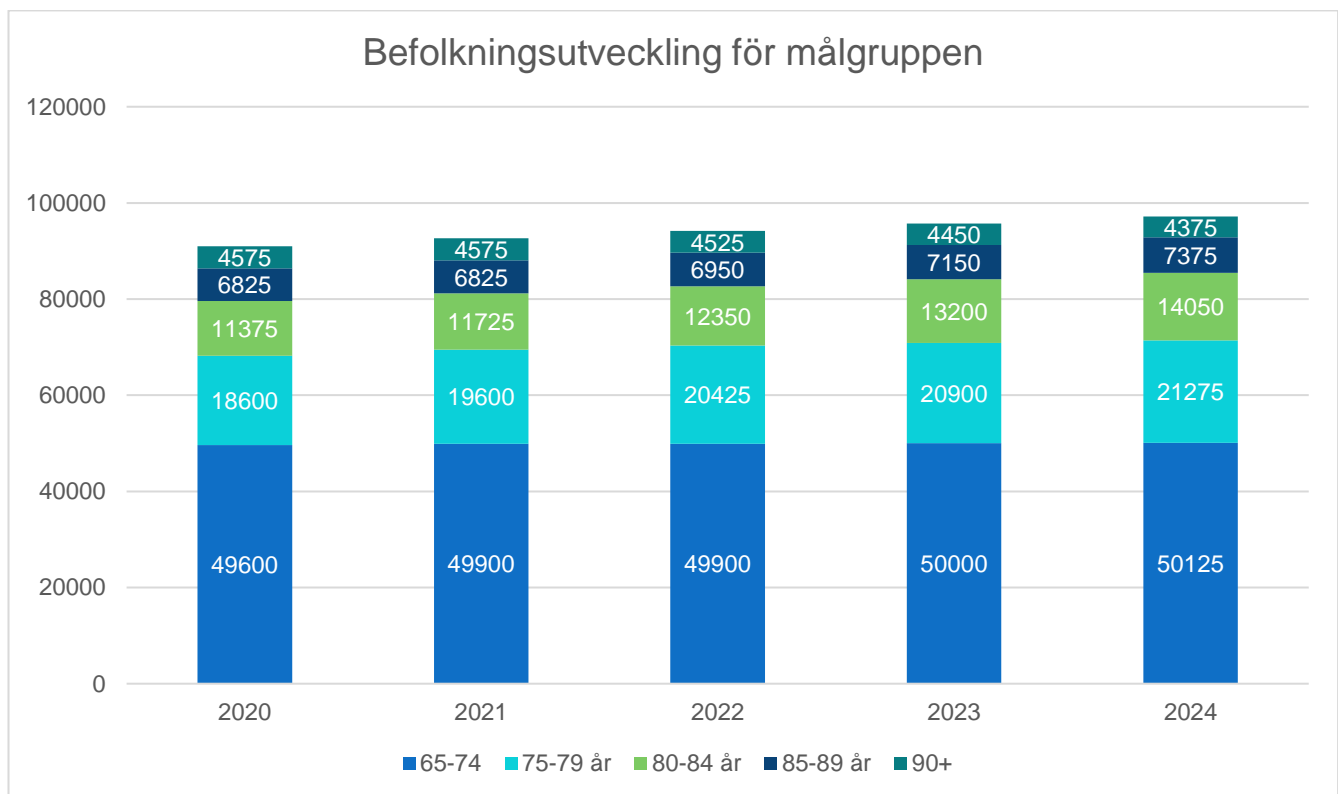
Sökande från annan kommun

Antalet sökande från andra kommuner har över åren successivt ökat. Men 2019 års ansökningar, 143 st. ligger i nivå med 2018 års, 149 st.

Demografiska utvecklingen kopplat till behov av vård- och omsorgsboende

Andelen av befolkningen som är 65 år och äldre ökar i staden. Mellan åren 2020 – 2024 förväntas ökningen vara cirka 6 200 personer (inkluderar in- och utflytt till och från andra kommuner). En behovsökning förväntas ske 2025 då den stora 40-talistgenerationen blir aktuell för flytt till vård- och omsorgsboende.

En trendframskrivning (figur 3), med hänsyn tagen till antalet invånare i aktuella åldersgrupper, pekar på att antalet invånare över 80 år mellan åren 2020 – 2024 kommer öka med cirka 12%, från cirka 23 100 till 25 800.

Figur 3. Den demografiska utvecklingen under kommande år kommer att kräva ett större antal lägenheter i äldreboende.

Boendetid på vård- och omsorgsboende

Nedanstående tabell 1 visar hur länge en hyresgäst i snitt bor på vård- och omsorgsboende inom Göteborgs stad. Produktionsperspektivet visar boendetid och genomsnittsålder för de som vistas på vård- och omsorgsboende i respektive stadsdel. Befolkningsspektivet visar från vilken stadsdel hyresgästen kommer och vilken genomsnittsålder de hade vid beslut.

Tabell 1. Boendetid och ålder på vård- och omsorgsboende 2019 ur ett produktionsperspektiv, samt ålder ur ett befolkningsperspektiv

	Produktionsperspektiv		Befolkningsspektiv
	Boendetid, år	Ålder	Ålder
	(medel)	(medel)	(medel)
	Oavsett inriktning	Oavsett inriktning	Oavsett inriktning
Angered	1,8	83,1	80,9
Östra Göteborg	2,5	83,3	84,7
Örgryte/Härlanda	2,5	86,4	85,7
Centrum	2,2	86,6	84,7
Majorna/Linné	2,1	85,1	83,9
AFH	2,1	85,3	85,1
Västra Göteborg	2,4	85,6	85,4
Västra Hisingen	2,5	85,3	85,3
Lundby	2,3	85,9	85,3
Norra Hisingen	2,4	83,9	83,6

Inklusive Tre Stiftelser samt Ramavtal

Personer under 65 år

I augusti 2019 fanns det inte någon person under 65 år inom stadsdelarnas vård- och omsorgsboenden. Det förekommer sökande som är under 65 år. Behov för personer under 65 har inte vägts in i planeringsunderlaget utan måste hanteras inom ramen för det antal lägenheter som planeras.

Enligt den överenskommelse om 65-årsgränsen som finns i stadsdelarna övertar äldreomsorgen betalansvar för personer över 65 år och äldre avseende omsorg och vård. I staden finns i dagsläget 45 personer som bor stadigvarande på vårdhem i enskild regi och som är 65 år eller äldre, 2019 fanns det 59 personer. För en del av dessa personer kan det bli aktuellt med flytt till vård- och omsorgsboende i Göteborg.

Planeringsorganisationen inom funktionshinderverksamheten har tidigare år identifierat att det finns personer mellan 55 och 75 år som har behov av särskilt boende som inte alltid bäst stämmer överens med organisationens "65-årsgräns". För närvarande finns enligt boendepanering för funktionshinderverksamheten cirka 10 personer.

Aktuella vård- och omsorgsboenden

Vård- och omsorgsboende – permanentlägenheter

Göteborgs Stad har tillgång till drygt 4 100 permanentlägenheter för vård- och omsorgsboende för äldre. Större andelen är i egen produktion samt intraprenad, se tabell 2. Stadsdelsnämnderna har avtal med externa utförare om driften av sju vård- och omsorgsboende om totalt närmare 473 platser, varav 22 externt köpta platser. Utöver ramavtal tillhandahåller Tre Stiftelser 357 platser. Resterande avser entreprenadavtal med Attendo (Lotsen) och Stadsmissionen (Götaholm). För dessa gäller att kommunen förfogar över lokalerna.

Tre Stiftelser

Utbyggnaden på Otium om 25 platser som beskrivits i tidigare planer har avbrutits. Tre Stiftelser meddelar dock möjlighet till ökning inom deras regi avseende 25 platser på Vegahusen. Därmed står ökning från 2020 till 498 platser fast. Ställningstagande kopplat till framtida drift och behov av Kallebäck behöver göras.

Ramavtal

Göteborgs stad har inte någon fri etableringsrätt, men externa aktörer kan erbjuda platser genom att sluta avtal med staden. Staden har genom nämnden för inköp och upphandling ramavtal med privata företag om sju vård- och omsorgsboenden, i dessa avtal finns inga beläggningsgarantier. Nuvarande ramavtal löper mellan 2017-01-01 till 2020-12-31. En kompletterande ramavtalsupphandling genomfördes under 2017. Ny ramavtalsupphandling med avtalsstart 2021-01-01 har under våren avslutats. Totalt omfattar upphandling 947 platser vilket innebär en dubbling av ramavtalsplatserna jämfört med dagsläget. Det har dock lämnats in en överprövning med krav att upphandling görs om. Innan detta är avgjort i förvaltningsrätten kan avtal inte tecknas.

Tabell 2. Tillgängliga platser samt leverantörer med avtal 2020

Driftsform	Geografisk placering		Antal platser 2020
Egen regi	Hela staden		3 227*
Entreprenadavtal	Majorna-Linné	Attendo (Lotsen)	60
	Östra Göteborg	Stadsmissionen (Götaholm)	28
Stiftelse	Majorna-Linné/Örgryte-Härlanda	Tre Stiftelser	356
Ramavtal	Västra Göteborg	Attendo care (Fiskebäck)	105
	Norra Hisingen	Attendo care (S:t Jörgen)	79
	Centrum	Betlehems kyrkans missionsförsamling (Vasahemmet)	55
		Stiftelsen Neuberghska ålderdomshemmet	51
		Vardaga (Agaten)	39
	Angered	Vardaga (Ekeberg)	72
	Askim-Frölunda-Högsbo	Vardaga (Hovås)	51
	Tillkommande platser enl ramavtalsupphandling 2021-01-01		495
	Externt köpta		22
Totalt exkl externt köpta			4 618

*I summa för egen regi ingår lägenheter (43 st) som för tillfället är under renovering.

Små gruppers behov

Inom beståndet för stadens vård- och omsorgsboende finns boenden med inriktningar för att möta upp olika behov, t ex finskspråkiga enheter (Angered samt Norra Hisingen), enhet för teckenspråkiga döva (Västra Göteborg). Genom ramavtalen är det också säkerställt med kristen och judisk inriktning.

Lägenheter lämpliga för par- och medboende

Rätten till parboende för äldre är reglerad enligt 4 kap. 1c § socialtjänstlagen och 2 kap. 2 § socialtjänstförordningen. Ansökningar om parboende/medboende i vård- och omsorgsboende har varierat under åren och så även stadens utbud.

För 2015 beräknades det finnas cirka 90 lägenheter lämpliga för par/medboende. Enligt undersökning utförd 2019 finns 79 lägenheter. Det finns dock möjlighet att tillskapa ytterligare 10 parlägenheter. Det innebär att två separata lägenheter kopplas ihop till en genom att öppna upp dörr mellan lägenheter. En sådan förändring minskar den totala produktionen med 10 lägenheter. I juni 2019 var det 18 medboende som inte har eget beslut om särskilt boende. Det fanns 2 medflyttande som bor ensamma kvar i vård- och omsorgsboende utan att ha biståndsbeslut. I dagsläget medger inte ramavtalen medboende

utan endast parboende, d v s då båda har ett gynnande beslut. Ett fåtal lägenheter bebos av ensamstående där partnern har avlidit. Några par-/medboende-lägenheter har även hyrts ut till ensamstående när det saknats sökande till aktuell lägenhet. Antal par som väntar på boende är 11 par (22 personer) i augusti 2019.

Som läget är nu saknas gemensamt grepp för hur behoven av parlägenhet ska tillgodoses samt dess lokalisering. I dag avgör respektive enhetschef hur möjliga parlägenheter disponeras.

Vård- och omsorgsboende utanför stadsdelsorganisationen

Sociala resursnämnden driver två vård- och omsorgsboenden, sociala resursenheterna Bergsjöhöjd samt Kallebäck SR, med 129 respektive 72 platser för personer med missbruksproblematik. Bergsjöhöjds och Kallebäckes vård- och omsorgsboende är finansierade genom kommunbidrag och belastar vid nyttjande inte stadsdelarna ekonomiskt.

Korttidsplatser

En utredning om innehåll och inriktning i korttidsuppdraget genomfördes under 2015 inför Äldreboendesamordningens uppdrag att förmedla all korttidsverksamhet från och med februari 2016. Förmedlingen utgår från KF:s riktlinjer. Vistelsen är biståndsbedömd och insatserna sker enligt stadens socialtjänst- och hälso- och sjukvårdsprocess.

Kommunen nyttjar, utöver egen regi, även ett mindre antal korttidsplatser hos externa leverantörer, med vilka kommunen har ramavtal genom förvaltningen för inköp och upphandling. Under 2019 har en ny upphandling av ramavtalsplatser avseende korttidsplatser hållits. Upphandlingen har mynnat ut i ett nytt ramavtal som omfattar 5 externa leverantörer som totalt tillhandahåller 84 platser, som kan nyttjas i mån av plats. Avtalet trädde i kraft i januari 2020.

Stadsdelarna har enats om ett gemensamt arbetssätt gällande korttidsinsats och avlösningsinsats. Detta har i sin tur resulterat i två operativa handlingsplaner, en inriktning för korttidsverksamheten och en inriktning för avlösningsverksamheten. Handlingsplanerna kompletteras av gemensamt överenskomna rutiner som säkerställer ansvarsfrågan i gränssnitt. De beskrivna inriktningarna gör att korttidsplatserna blir mer renodlade utifrån sitt ändamål och kan specialisera sig på trygghetsproblematik, rehabilitering och vårdinsatser inom ramen för det kommunala uppdraget.

Avlösningsenheter finns geografiskt belägna i nordöstra Göteborg (Hammarhus), centrala Göteborg (Bagaregården), Askim-Frölunda-Högsbo (Järnbrottshus) och Hisingen (Fyrväpplingen) för att i möjligaste mån säkerställa möjlighet till regionvis placering i närheten till hemmet.

För att skapa mer flexibilitet för anhöriga som vårdar en närstående att själva planera när de vill och behöver avlösning från sitt vårdåtagande, finns nu möjlighet att beviljas ett antal dygn per år. Dessa dygn kan av den anhörige/ordinarie vårdaren avropas direkt till avlösningsenheten. Anhöriga/ordinarie vårdare förfogar själva över dagarna samt hur och när de vill använda dem. De har direkt kontakt med enheten.

För att stödja det nya arbetssättet har ett bokningssystem under hösten tagits fram som säkerställer avrop av dygn. Detta möjliggör transparens för boendesekreterare att se möjliga platser och därmed kan anhörig få besked i ett tidigare skede.

Stadsdelarna har historiskt sett skissat på ett behov av korttidsplatser om cirka 350 platser. Utfallet under året visar att dimensioneringen av antalet korttidsplatser, likt föregående år, varit i balans. Innevarande sommar (2019) har det dock skett ett trendbrott, i jämförelse med tidigare år, med mycket få dagar då kommunens betalansvar trätt in.

Under planperioden 2020 – 2024 väntas omfattande renovering av två av Göteborgs stads största korttidsenheter, se mer information under rubriken Befintliga vård- och omsorgsboendes status – behov av ombyggnad, upprustning och renovering.

Befintliga vård- och omsorgsboendes status och investeringsbehov

Förändringar i fastighetsbestånd – ansvar och arbetssätt

Vid beslut om nedläggningar och nyetableringar är fastighetsfrågorna en viktig del att ta hänsyn till i ett helhetsperspektiv. Lokalsekretariatet ansvarar för nyetableringar och lokalförvaltningen ansvarar för nybyggnation, upprustning och underhåll av befintliga vård- och omsorgsboende i stadens egen regi.

Stadsdelsförvaltningarna samverkar med äldreboendesamordningen, lokalsekretariatet och lokalförvaltningen i arbetet med planeringen.

Den kommande expansionen, behov av renoveringar, upprustning och ombyggnation av befintliga vård- och omsorgsboende innebär omfattande investeringar som av effektivitetsskäl bör samordnas och hanteras i samverkan med berörda förvaltningar.

Från och med januari 2019 har samordning av stadens behov av vård- och omsorgsboende förstärkts med planeringsledare vilken har placering Äldreboendesamordning Göteborg. Planeringsledare har som uppdrag att vara sakkunnig vid framtagande av beslutsunderlag för respektive stadsdelsnämnd samt att företräda stadsdelarna i stadens gemensamma byggprocess utifrån verksamhetsperspektivet (KF beslut 2018-09-13). Trots KF-beslut saknas finansiering för dessa tjänster. Flera stadsdelar lägger mycket tid på att projektleda ny- och ombyggnation som gynnas av stadenövergripande samordning. Tjänster för detta uppdrag i Göteborgs stad är lågt räknat och medför risker och svagheter i processen.

Ramprogram

Vid nyetablering och ombyggnation finns ett ramprogram för lokalutformning av vård- och omsorgsboende som ska vara ett hjälpmedel för effektivisering av planeringen och för en likabehandling i staden. Ett ramprogram som antogs av KS 2016-06-01 utgår från

äldreomsorgens värdegrund, vilket innebär att den fysiska utformningen ska stödja att äldre personer får leva ett värdigt och meningsfullt liv, känna välbefinnande och trygghet.

Ramprogrammet öppnar för en utformning med ökat fokus på den egna lägenheten och omsorg med stöd av välfärdsteknik. Ramprogrammet ska vara ett levande dokument och uppdateras kontinuerligt utifrån nya erfarenheter. Förändrade arbetssätt, ny lagstiftning, ny evidens och liknande kan göra ändringar nödvändiga. Ändringarna ska ske på initiativ av lokalsekretariatet och i dialog där berörda parter medverkar. Ramprogrammet ska utgöra underlag för dialog med externa parter samt vid egen produktion, vilket gör att programmet behöver ha en tydlig koppling till äldreomsorgens värdegrund, verksamhetsidé och vision.

Befintliga vård- och omsorgsboendens status - behov av ombyggnad, upprustning, renovering

Göteborgs Stad står inför omfattande investeringar i befintliga vård- och omsorgsboenden. En stor andel av stadens lägenhetsbestånd är i behov av upprustning. Några är inte fullt anpassade till de krav som arbetsmiljölagen kräver. Frågan är inte längre en operativ frågeställning mellan förvaltare och aktuellt boende, utan måste hanteras i ett strategiskt hela staden perspektiv, särskilt i de fall det krävs tomställning för renovering. En tomställning av lägenheter för en stadsdel i samband med renovering/ombyggnationer påverkar numera direkt utbudet för hela staden, som i sin tur har en direkt påverkan på väntetiden för de som väntar på ett erbjudande om vård- och omsorgsboende.

Renoveringsplanen som antogs i resursnämnd Örgryte-Härlanda 2018-11-27 syftar till att samordna verksamhetens behov av lägenheter i vård- och omsorgsboende och lokalförvaltningens underhållsplan. Planen vilar på följande utgångspunkter; lokalförvaltningens statusinventering – verifiering av pågående arbeten på lokalförvaltningen och stadsdelarnas behovsbedömning utifrån ett verksamhetsperspektiv. Vid genomgång av statusinventering och med stadsdelarnas bedömningar av behov har 6 vård- och omsorgsboende uppmärksammats. Detta handlade om Järnbrottshus, Änggårdbacken, Byalagsgatan, Åkerhus, Toftaåsen och Hammarhus. Åtgärder och utredningar är påbörjade, vissa är färdigställda.

Eftersom arbetet med underhåll och hur lokaler stödjer verksamhetens behov ofta förändras över tid, kan en långsiktig plan bli alltför statisk. Det handlar istället om att utveckla ett tätare samarbete mellan stadsdelarna, lokalsekretariatet och lokalförvaltning, där avancerande i lokalförvaltningens statusinventering, verksamhetens behov och övriga omvärldsfaktorer löpande kan tas i beaktande. Avstämningar bör ske under året och inför varje ny planperiod.

Avstämningar inför föregående planperiod med stadsdelar, lokalförvaltning och lokalsekretariat visade på ytterligare behov. Se tabell i bilaga 2 med förteckning över aktuella boenden som kräver hel eller delvis tomställning. Viss evakuering kan ske till befintligt evakueringsboende beläget på Norra Hisingen, Lillekärr Södra med sammanlagt 36 lägenheter. Viss evakuering planeras ske inom befintligt/planerat bestånd av lägenheter i vård- och omsorgsboende.

Utöver detta pågår utredning kring ytterligare två boenden, Morängatan och Landalahus, där det ännu är oklart beträffande behov av tomställning.

Evakuering av korttidsverksamheten som drivs på Toftaåsen och Hammarhus har utretts separat. Utredningen visar att evakuering kan ske genom omstrukturering i befintligt bestånd av lägenheter i vård- och omsorgsboende och med hjälp av såväl interna som externa nyetableringar av vård- och omsorgsboende. Enligt befolkningsprognos ges ett utrymme då produktionen under en period överstiger behovet, se figur 7.

Stadsdelsförvaltningarnas bedömning av behov

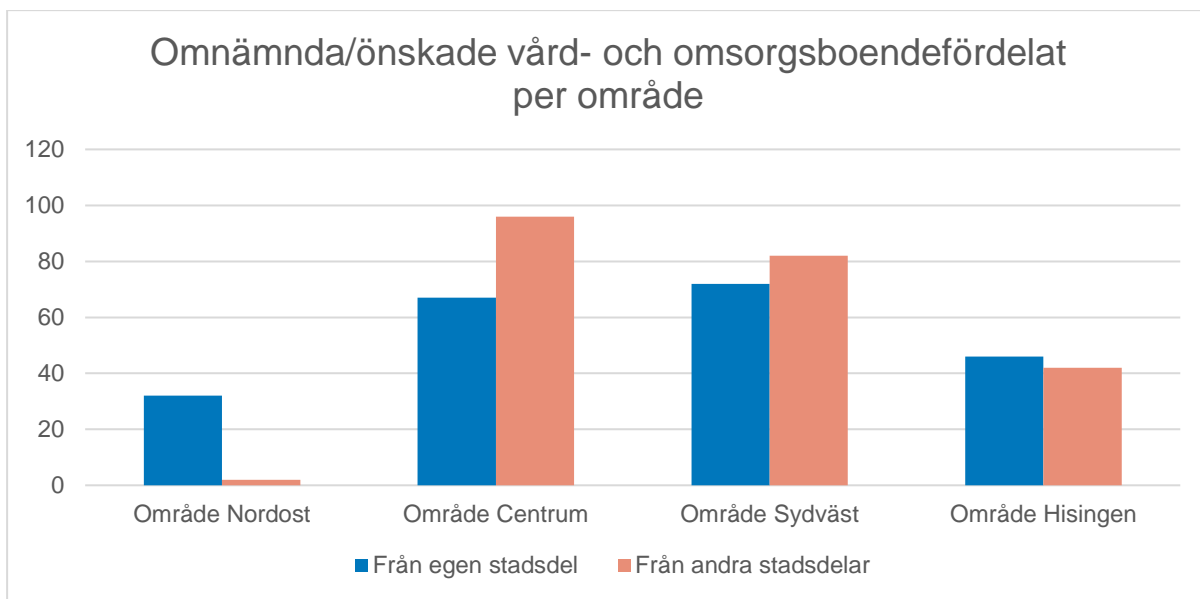
Framskrivning med stöd av befolkningsprognosen

Framskrivningen är gjord av ”förväntade” behov utifrån statistik om genomsnittligt antal personer i vård- och omsorgsboende från respektive stadsdel under 2019, samt utifrån de prognoser som tagits fram avseende befolkningsutvecklingen (prognos 2020). Denna schablonmässiga framskrivning har gjorts med antagande om fortsatt behov/nyttjande av vård- och omsorgsboende för varje åldersgrupp på samma nivå som tidigare för varje enskild stadsdel. Framskrivningen har legat till grund för en egen bedömning i respektive stadsdel gällande åren 2020 till och med 2024.

I den schablonmässiga framskrivningen har hänsyn inte tagits till förändringar i samhällsutvecklingen, medvetna strategival eller till några övriga omvärldsfaktorer. Ej heller prognoser på inflyttning av äldre i nybyggnation med ett framtida behov av boende och den påverkan detta får på totalbehovet framöver.

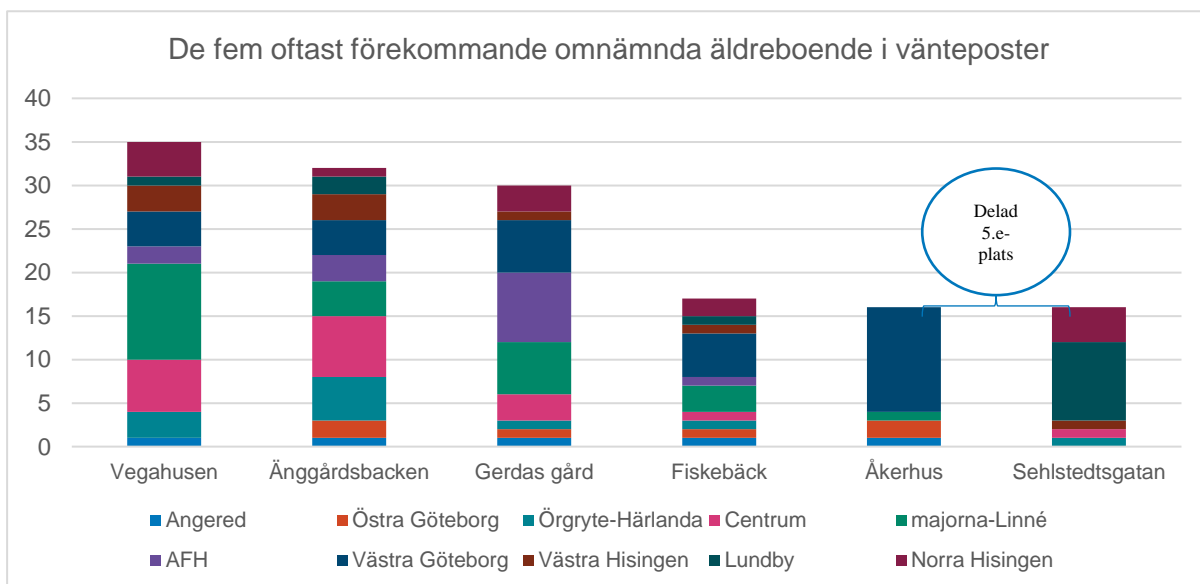
Söktryck

Äldreboendesamordning Göteborg har inte systemiskt följt söktryck till vård- och omsorgsboende men en genomlysning har gjorts (okt 2018) bestående av ett slumpmässigt urval på 300 personer och kopplat till vilka vård- och omsorgsboende som mest förekommer som önskemål. Utfallet kan indikera på ett högre söktryck till Göteborgs stads centrala områden samt till områden i Väster. Till de nordöstra delarna önskar sig till största del de som redan bor i området.

Figur 4.

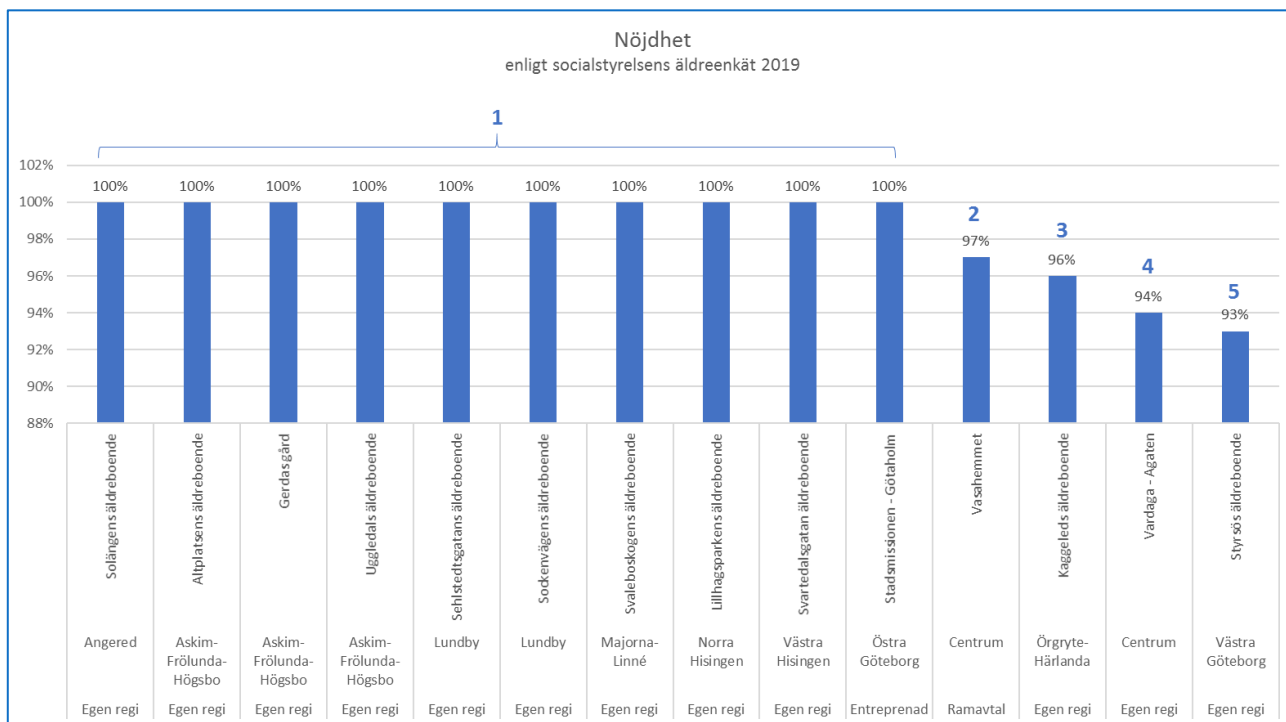
De fem vård- och omsorgsboenden som vid undersökningstillfället oftast förekom som önskat boende är Vegahusen (Tre Stiftelser), Änggårdbacken (Tre Stiftelser), Gerdas gård (Askim-Frölunda-Högsbo), Fiskebäck (Ramavtal) samt Åkerhus (Västra Göteborg) och Sehlstedtgatan (Lundby) på en delad 5.e-plats, se figur 5.

Figur 5.

Nöjdhet på vård- och omsorgsboende

Årets brukarundersökning (2019) visar att fler vård- och omsorgsboenden i Göteborg uppnår 100% avseende sammantagen nöjdhet, vilket är fler än föregående år. Nedan presenteras vilka boenden som fått högst betyg av brukarna, se figur 6.

Figur 6.

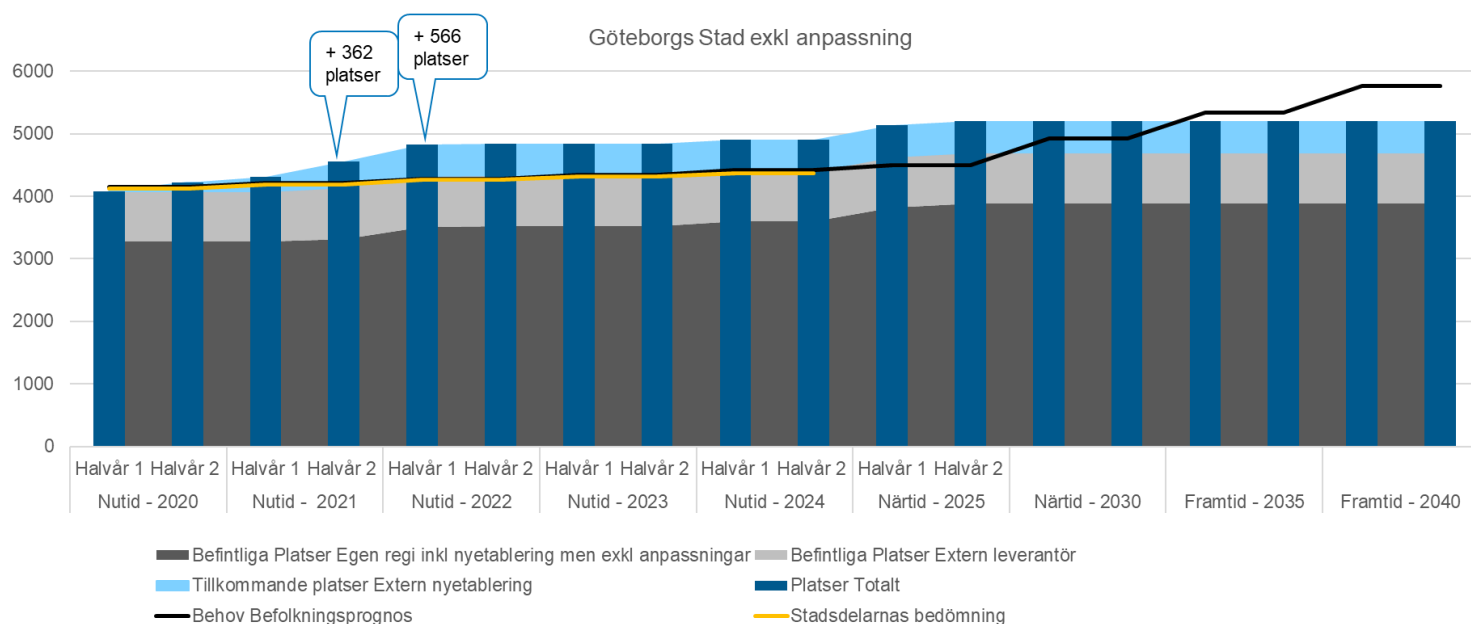
Permanentlägenheter vård- och omsorgsboende – bedömning 2020 – 2024

Om stadsdelarna lägges samman enligt diagram (figur 7) kan det konstateras att staden på en aggregerad nivå under den tidiga planperioden kommer vara i balans avseende den totala produktionen av lägenheter i vård- och omsorgsboende, innefattande egen regi, Stiftelse och ramavtal. Redan från andra halvan av 2021 och framåt sker nyetablering i såväl egen regi som extern. Detta kommer medföra ett prognosticerat möjligt överskott av platser fram till och med 2030, se figur 7 och tabell 3.

Fördelning mellan egen regi och externa leverantörer kommer under tidiga perioden vara 80% egen regi och 20% extern leverantör för att under senare delen av perioden vara 73% respektive 27%, se tabell 4.

För att skapa balans mellan produktion och behov behöver vi nogsamt följa förhållanden var äldre önskar bo ställt mot var lägenheter i vård- och omsorgsboende finns och därmed få en bättre planering gällande var nyetablering bör ske. Underproduktionen som funnits i vissa områden har medfört ett flöde där väntande med framförallt demsinriktning från AFH/Västra Göteborg och Hisingen via korttid förmedlas till nordöstra delarna. Samtidigt är det en högre andel som önskar byta boende från de nordöstra delarna jämfört med andra stadsdelar och områden. Den nyetablering som nu sker, inklusive externa alternativ, inom planperioden kommer att skapa en bättre balans utifrån sökmönster men kan leda till överproduktion i stadsdelar och områden med lägre söktryck.

Utöver här redovisade behov tillkommer behov som tillgodoses inom Bergsjöhöjd (vård- och omsorgsboende för personer med missbruksproblematik inom Social Resursförvaltning). Drygt 70 respektive 104 personer 65 år och äldre bor f n inom Bergsjöhöjd och Kallebäck.

Figur 7.

Tabell 3. Skillnaden mellan verksamhetens bedömda behov och redovisad produktion permanentlägenheter

	2020		2021		2022		2023		2024	
	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2
Egen regi exkl ramavtal och Tre Stiftelser	-850	-850	-918	-875	-748	-739	-790	-790	-773	-773
Egen regi inkl ramavtal samt Tre Stiftelser	-45	99	121	362	566	575	524	524	541	541

Tabell 4. Procentuell fördelning mellan externa leverantör och egen regi

	2020		2021		2022		2023		2024	
	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2
Egen regi	80%	78%	76%	73%	73%	73%	73%	73%	73%	73%
Extern leverantör (ramavtal inkl Tre Stiftelser)	20%	22%	24%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%

Planering för rätt volym i perspektivet nu- och närtid

Utifrån ovan beskrivna scenario kan ett möjligt överskott konstateras. Volymen på överskottet kan komma att variera med hänsyn till politiska ställningstaganden avseende form av och avtal för valfrihet. Oavsett behöver anpassningar av utbudet ske som säkerställer en god balans mellan behov och produktion i såväl nutid, närtid och framtid. Planperiodens nyetableringar är viktiga förutsättningar för att i det framtida perspektivet fortsatt säkerställa en god balans mellan behov och produktion. Detta gäller både egen regi som privata leverantörer.

Det möjliga överskottet på platser, även om det inte är kommunala platser, ger staden möjlighet till strukturella åtgärder och till renoveringar som kräver tomställande. Den typen av åtgärder kan kräva samlade beslut från stadens verksamheter.

En strukturell åtgärd som flera sektorledningar övervägt i föregående plan var att avveckla enheter med ogynnsamma förutsättningar. Vid en genomgång av befintliga boenden samt intervjuer med respektive stadsdelsförvaltning har anpassningar i form av strukturella åtgärder framkommit. Detta innefattar såväl tomställande inför underhåll/renovering, avveckling samt förändrad inriktning. Vidare strukturella åtgärder handlar om noga överväga vilka nya projekt, såväl egen regi som inhyring, staden ska gå in i. Tidigare, av lokala nämnder, fattade beslut kopplat till nyetablering av vård- och omsorgsboende kan komma att behöva omvärderas utifrån behovsanalysen i ett hela staden-perspektiv. Det kan även finnas andra aspekter att ta hänsyn till utifrån stadsplanering t ex hur kommunal service påverkar trygghet och stabilitet i utsatta områden. Se föreslagna strukturella åtgärder och anpassningar i tabell 5.

För att kunna genomföra anpassningar av denna karaktär ställs höga krav på en god samverkan mellan berörda förvaltningar och dess nämnder. Målkonflikter behöver synliggöras, analyseras och hanteras. Det kan handla om:

- Former för att avveckla enheter med sämre förutsättningar behöver ses över avseende finansiering för lokaler som inte nyttjas till avsett ändamål.
- Processen från att ett identifierat behov av omställning uppstår till att omställningen genomförs behöver klargöras och effektiviseras.
- Regelverk kopplat till renovering/underhåll som kräver evakuering behöver tydliggöras. För att på ett smidigt sätt kunna genomföra åtgärder krävs ett gemensamt förhållningssätt och rutiner för att säkerställa likabehandling, ett rättssäkert och för alla parter lättarbetat tillvägagångssätt. Det handlar om att för olika scenario tydliggöra ansvar och kostnadsansvar mellan verksamheter (Lokalförvaltningen och stadsdelen) samt aspekter som Äldreboendesamordning Göteborg ska ta hänsyn till vid förmedling, såsom den enskildes rätt i förhållande till kön.
- För att tillgodose lokalers ändamålsenlighet behöver underhåll av fastighet beakta ny kunskap och evidens kopplat till utformning utifrån verksamhetens och hyresgästens perspektiv. Ansvarsfrågan i gränssnittet gällande kostnadsansvar mellan verksamheten och lokalförvaltningen behöver utredas.

Tabell 5. Anpassningar i form av strukturella åtgärder inom planperioden 2020-2024

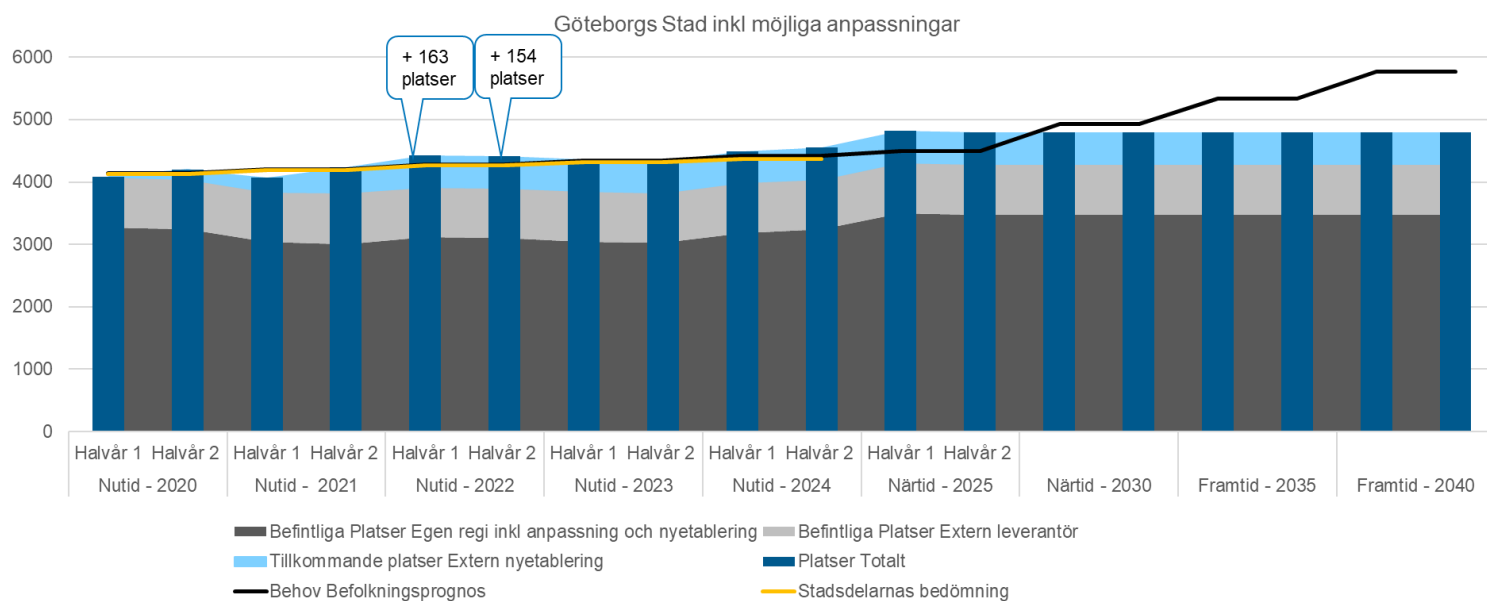
Renovering inom befintligt bestånd			
Berörd enhet	Antal platser	Tid	Vad ska göras
Dicksons hus	26	Pågår	Evakuering i befintligt bestånd
Fyrväppling	16	Pågår	Evakuering i befintligt bestånd
Byalagsgatan		2021-01-01	Kan evakuering av 42 lägenheter ske i befintligt bestånd istället för till evakueringsboende?
Landala Hus	88	2021-01-01	Eventuell hel tomställning, utredning pågår. Evakuering i befintligt bestånd, se ovan.
Morängatan	79	2021-06-01	Eventuell hel tomställning, utredning pågår. Evakuering i befintligt bestånd, se ovan. Stadsdelen även tagit upp att ställa om boende till trygghetslägenheter.
	209		

Omställning inom befintligt bestånd, ersättning Hammarhus och Toftåsen			
Berörd enhet	Antal platser	Tid	Vad ska göras
Gunnared	17	2021-01-01	Omställning 17 lägenheter till 17 korttidsplatser på Gunnared
Högsbotorphemmet	22	2021-01-01	Omställning 22 lägenheter till 22-44 korttidsplatser på Högsbotorphemmet
Åkerhus	32	2021-01-01	Omställning av 32 lägenheter till 32 korttidsplatser på Åkerhus
Bagaregården	12	2022-01-01	Omställning 12 lägenheter till 12-24 korttidsplatser på Bagaregården
	83		

Avveckling av enheter med mindre bra förutsättningar			
Berörd enhet	Antal platser	Tid	Vad ska göras
Hammarhus	51	2020-06-01	Avveckling av Hammarhus
Björkåshemmet	26	2020-06-01	Avveckling. Möjlig omställning till BMSS, förstudie pågår.
Backa Hus	50	2021-01-01	Avveckling. Går ur inhyrning
Svartedalsgatan 11	18	2022-01-01	Avveckling Möjlig omställning till studentbostäder ev Trygghetsbostäder?
Svartedalsgatan 13	18	2022-01-01	Avveckling Möjlig omställning till studentbostäder ev Trygghetsbostäder?
Norra Dragspelsgatan	18	2022-06-01	Avveckling. Möjlig omställning till BMSS alt Familjecentral.
Lotsen	60	2023-01-01	Avveckling av Lotsen (avtalet sägs upp inför 2023. se över möjlighet att gå ur tidigare)
Fjällbo park	20	2023-06-01	Avveckling med möjlig omställning till Trygghetsbostäder el BMSS
Fjällyckan	20	2024-06-01	Avveckling med möjlig omställning till Trygghetsbostäder el BMSS
Lövgärdet	86	2025-06-01	Avveckling (gå ur inhyrning) av Lövgärdet. Möjlig omställning till studentbostäder ev Trygghetsbostäder?
	367		
	659		

Om stadsdelarnas föreslagna anpassningar utifrån tabell 5 lägges samman enligt nedanstående diagram och tabell (figur 8 och tabell 6) kan det konstateras att staden på en aggregerad nivå under den tidiga planperioden kommer vara i bättre balans avseende den totala produktionen av lägenheter i vård- och omsorgsboende, innefattande egen regi, Stiftelse och ramavtal.

Fördelning mellan egen regi och externa leverantörer kommer under tidiga perioden vara 80% egen regi och 20% extern leverantör för att under senare delen av perioden vara cirka 70% respektive 30%, se tabell 7.

Figur 8.

Tabell 6. Skillnaden mellan verksamhetens bedömda behov och redovisad produktion permanentlägenheter vid möjlig anpassning

	2020		2021		2022		2023		2024	
	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2
Egen regi	-850	-876	-1154	-1190	-1151	-1160	-1271	-1291	-1186	-1127
Egen regi inkl ramavtal samt Tre Stiftelser	-45	73	-115	47	163	154	43	23	128	187

Tabell 7. Procentuell fördelning mellan externa leverantör och egen regi vid möjliga anpassningar

	2020		2021		2022		2023		2024	
	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2	Halvår 1	Halvår 2
Egen regi	80%	77%	75%	71%	70%	70%	70%	70%	71%	71%
Extern leverantör (ramavtal inkl Tre Stiftelser)	20%	23%	25%	29%	30%	30%	30%	30%	29%	29%

Nyetablering under planperioden

- Nytt vård- och omsorgsboende som ersätter Backa hus, resulterar i en ökning med 6 lägenheter.
- Nytt vård- och omsorgsboende planeras vid Selma Lagerlöfs torg, totalt 100 lägenheter. Beräknad inflyttning 2022.
- Nytt vård- och omsorgsboende som ersätter Hammarhus, resulterar i en ökning med cirka 9 lägenheter från 2023.
- Nytt vård- och omsorgsboende planeras vid Skra Bro (80) inom Västra Hisingen, beräknad inflyttning senarelagd till 2025.
- Nytt vård- och omsorgsboende planeras i Utby inom Östra Göteborg, totalt 100 lägenheter, beräknad inflyttning är senarelagd till 2025.
- Nytt vård- och omsorgsboende planeras i Majorna-Linné, Silverkällan, totalt 100 lägenheter. Beräknad inflyttning 2022.

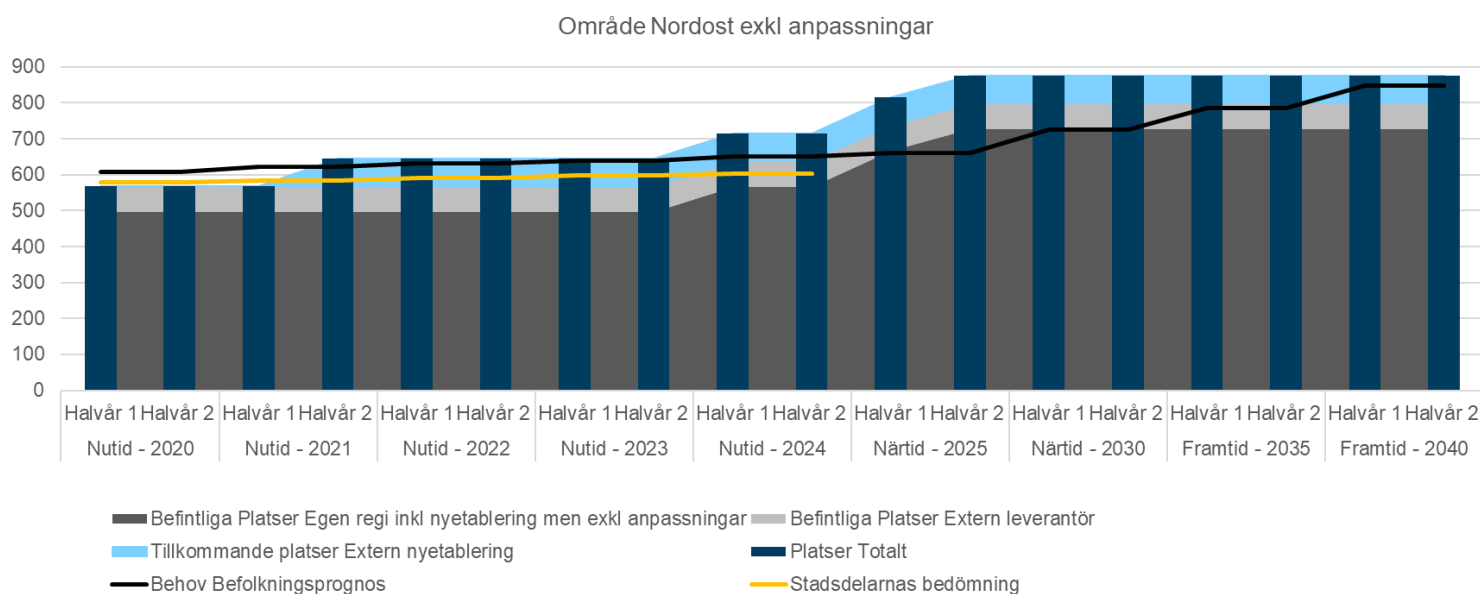
Övriga förändringar under planeringsperioden

- Lokaler på Kvibergs vård- och omsorgsboende konverteras från kontor till 16 lägenheter.
- Tre Stiftelser enhet på Kallebäck flyttas till Vegahusen och den planerad utbyggnaden av Otium har bordlagts för framtida beslut. Planen för Kallebäcks framtida driftsform behöver utredas.

Skillnaden mellan behov och produktion i förhållande till befolkningsprognos per region

Område Nordost

Område Nordost har beräknat behovet i underkant i förhållande till befolkningsprognos (Östra Göteborg). Regionen har från 2025 en överproduktion av platser i förhållande till deras bedömda behov men även i förhållande till befolkningsprognos. Räknas kända möjliga externa nyetableringar finns det en överproduktion redan från 2021, se figur 9. Samtidigt visar söktrycket, se figur 4, att det till största del är de som redan bor i området som söker sig dit. Vidare visar söktrycket att en stor andel av de som beviljats vård- och omsorgsboende och som kommer från Angered och Östra Göteborg söker sig till andra stadsdelar och boenden. I område Nordost är projekt i förstudiefas samt extern nyetablering medräknade. Detta innefattar Rannebergen, Hammarkullen (egen regi) och Vardaga – Kvibergs ängar.

Figur 9.

Föreslagna anpassningar för att nå rätt volym i område Nordost

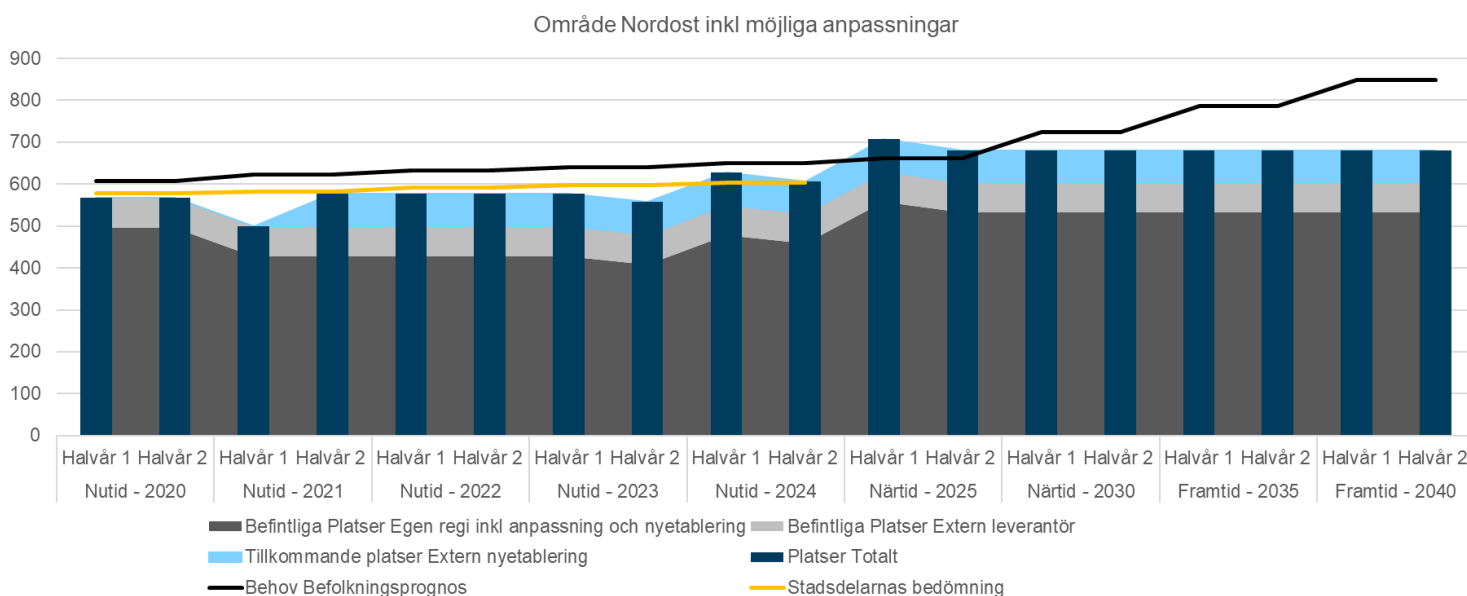
Om område Nordosts föreslagna anpassningar lägges samman enligt nedanstående diagram, figur 10, kan det konstateras att området på en aggregerad nivå, tillsammans med det konstaterade sökmönstret, under planperioden kommer vara i bättre balans. Anpassningarna omfattar:

Angered

- avveckling av Hammarhus
- omställning av 17 lägenheter Gunnared till korttidsplatser
- Rannebergen nyetablering
- gå ur inhyring Lövgärdet
- Hammarkullen nyetablering

Östra Göteborg

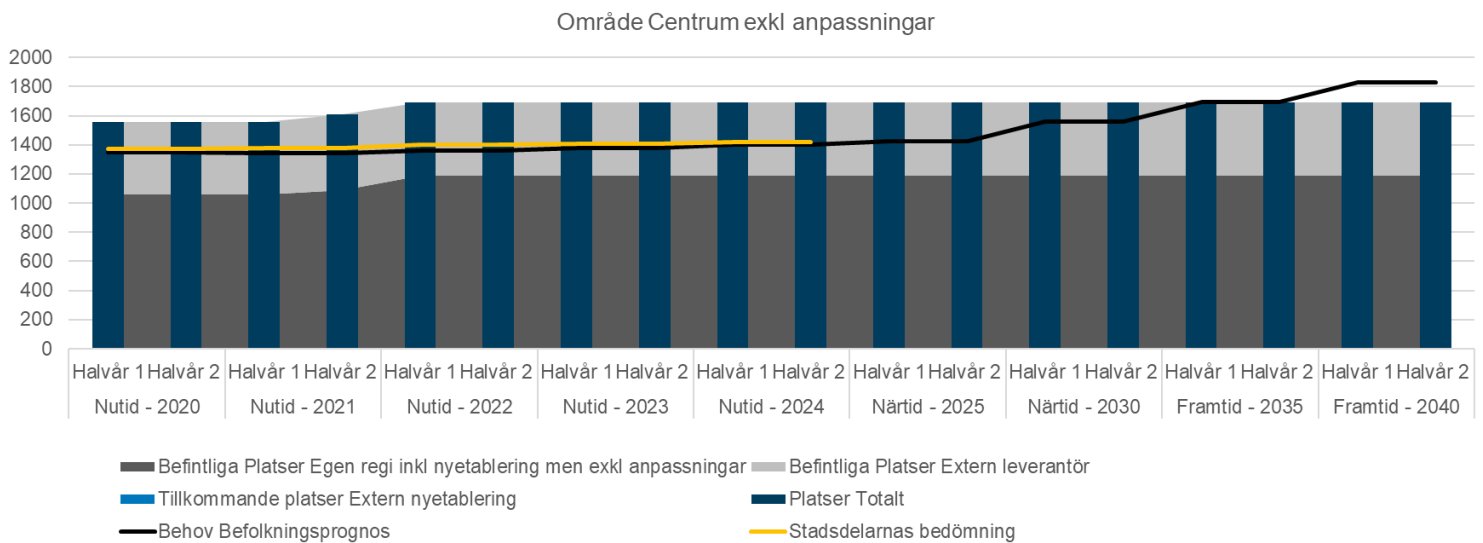
- Vardaga Kvibergs ängar nyetablering
- omställning av 20 lägenheter på Fjällbopark och ytterligare 20 lägenheter (BMSS alt Trygghetsboende?)
- Utby nyetablering.

Figur 10.

Område Centrum

Område Centrum har beräknat behovet i linje med befolkningsprognos. Området har en överproduktion av platser i förhållande till deras egna behov. Det finns inga nya kända möjliga externa nyetableringar under planperioden, se figur 11. Söktrycket, se figur 4, visar att mer än hälften av väntande i område Centrum vill bo på vård- och omsorgsboende i eget område. Det är fler väntande från andra stadsdelar som önskar vård- och omsorgsboende i detta område. I område Centrum planeras nyetablering genom inhyring av Silverkällan i Majorna-Linné.

Figur 11.

Föreslagna anpassningar för att nå rätt volym i område Centrum

Om område Centrums föreslagna anpassningar lägges samman enligt nedanstående diagram, figur 12, kan det konstateras att området på en aggregerad nivå, tillsammans med det konstaterade sökmönstret, under planperioden fortsatt kommer vara i balans.

Anpassningarna omfattar:

Örgryte-Härlanda

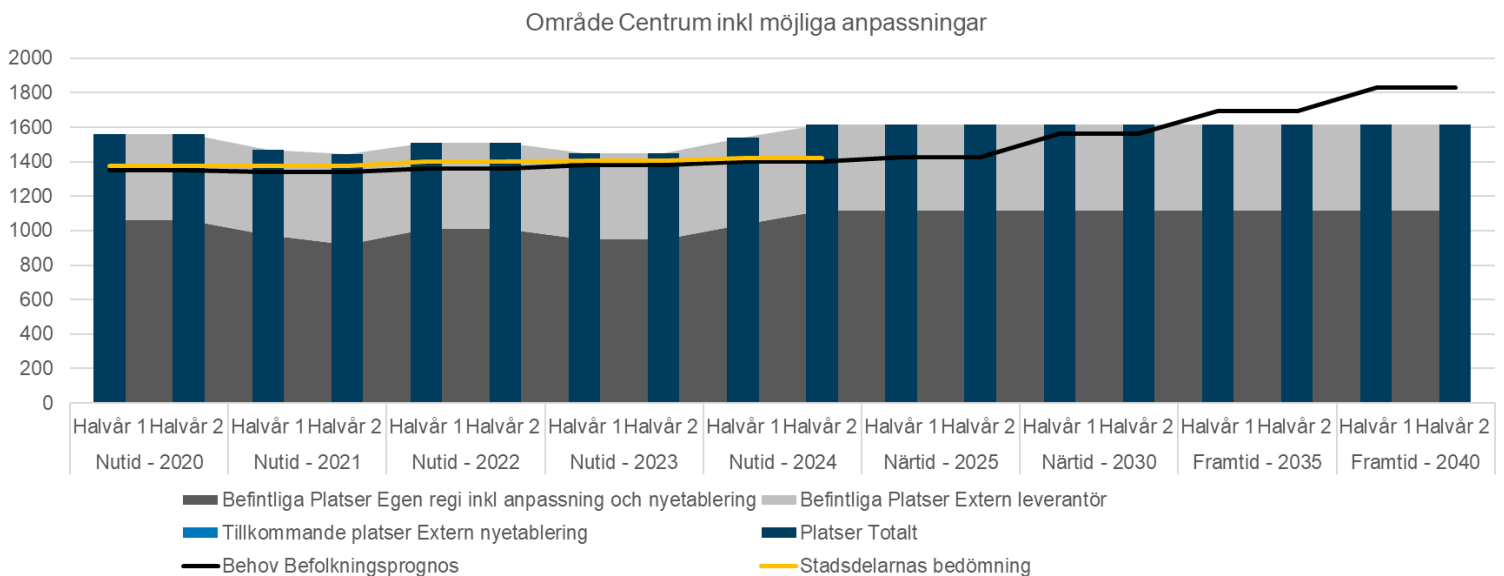
- Renovering av Dicksons hus
- Renovering av Morängatan (ev hel evakuering. Obs! Ej klart)
- Omställning av lägenheter på Bagaregården till korttidsplatser
- Kallebäck flyttar till Vegahusen

Centrum

- Renovering av Landala Hus (ev hel evakuering. Obs! Ej klart)

Majorna-Linné

- Silverkällan nyetablering
- Avveckling Lotsen

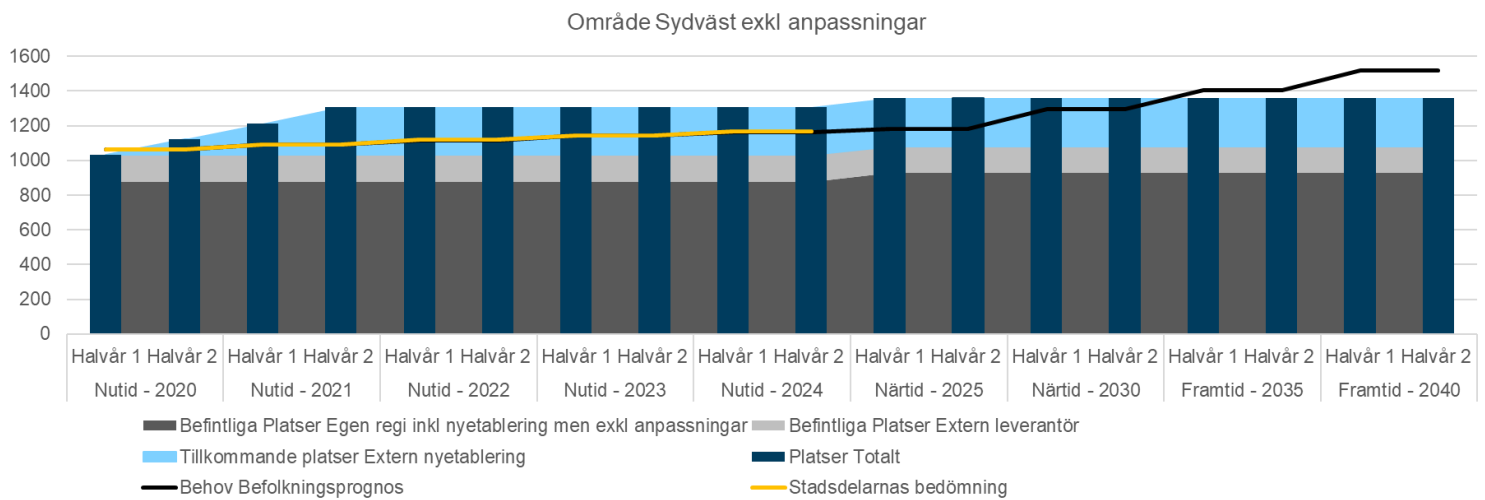

Figur 12.

Område Sydväst

Område Sydväst har beräknat behovet i linje med befolkningsprognos. Området kommer från tidigt i planperioden att ha ett överskott av platser i förhållande till deras egna behov, se figur 13. Det är flera externa nyetableringar i området som bidrar till överproduktion i området. Söktrycket, se figur 4, visar att Västra Göteborg och Askim-Frölunda-Högsbo har en hög andel som önskar vård- och omsorgsboende i det egna området. Det är även fler väntande från andra stadsdelar som önskar vård- och omsorgsboende i detta område. I område Sydväst planeras nyetablering av externa leverantörer genom Astagården – Sisjödalen, Aleris – Ekebackshöjd och Attendo – Smaragdsgatan.

Figur 13.

Föreslagna anpassningar för att nå rätt volym i område Sydväst

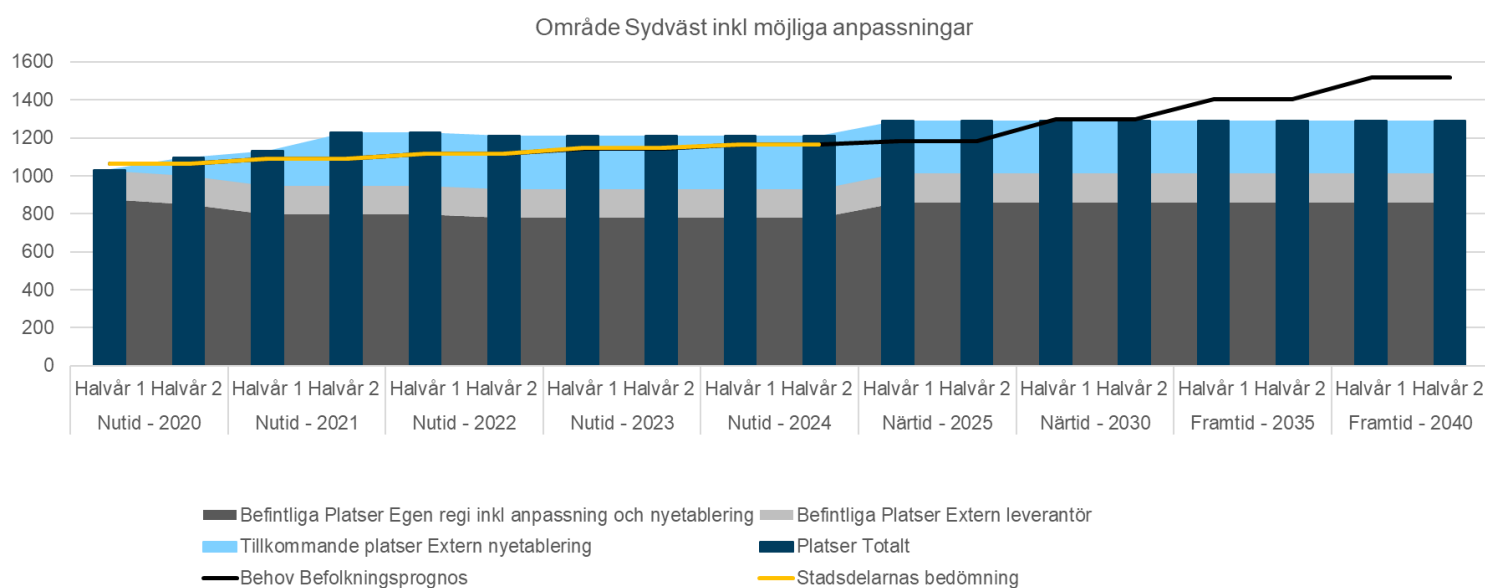
Om område Sydvästs föreslagna anpassningar lägges samman enligt nedanstående diagram, figur 14, kan det konstateras att området på en aggregerad nivå, tillsammans med det konstaterade sökmönstret, under planperioden kommer vara i bättre balans. Anpassningarna omfattar:

Askim-Frölunda-Högsbo

- Avveckling Björkåshemmet
- Avveckling Norra Dragspelsgatan
- Omställning av lägenheter till korttidsplatser på Högsbotorphemmet

Västra Göteborg

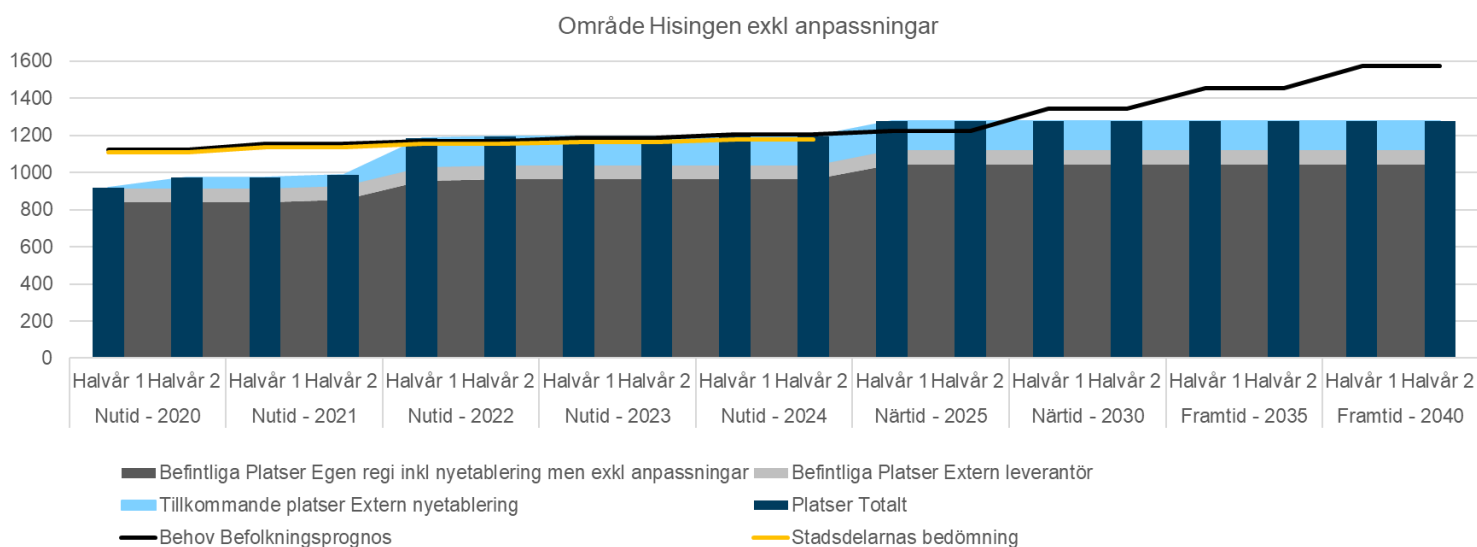
- Ombyggnation och förändrad inriktning från korttidsplatser till permanentlägenheter på Toftaåsen
- Omställning av lägenheter till korttidsplatser på Åkerhus

Figur 14.

Område Hisingen

Område Hisingen har beräknat behovet något under befolkningsprognosen. Området har i början av planperioden en underproduktion av platser i förhållande till deras egna behov. Kända möjliga nyetableringar kommer senare dock ge en produktion i balans, se figur 15. Söktrycket, se figur 4, visar dock att Norra och Västra Hisingen har något fler som önskar vård- och omsorgsboende i annat område, Lundby har däremot en hög andel som önskar vård- och omsorgsboende i det egna närområdet. Det är något färre väntande från andra stadsdelar som önskar vård- och omsorgsboende i detta område. Därför görs bedömningen att området bör ha en viss underproduktion av platser. I området planeras nyetablering genom extern leverantör Attendo – Postflyget och Attendo – Lundby Park samt genom egen regi Nya Backa Hus, Selma Lagerlöfstorg och Skra Bro.

Figur 15.

Föreslagna anpassningar för att nå rätt volym i område Hisingen

Om område Hisingens föreslagna anpassningar lägges samman enligt nedanstående diagram, figur 16, kan det konstateras att området på en aggregerad nivå, tillsammans med det konstaterade sökmönstret, under planperioden kommer vara i bättre balans. Anpassningarna omfattar:

Västra Hisingen

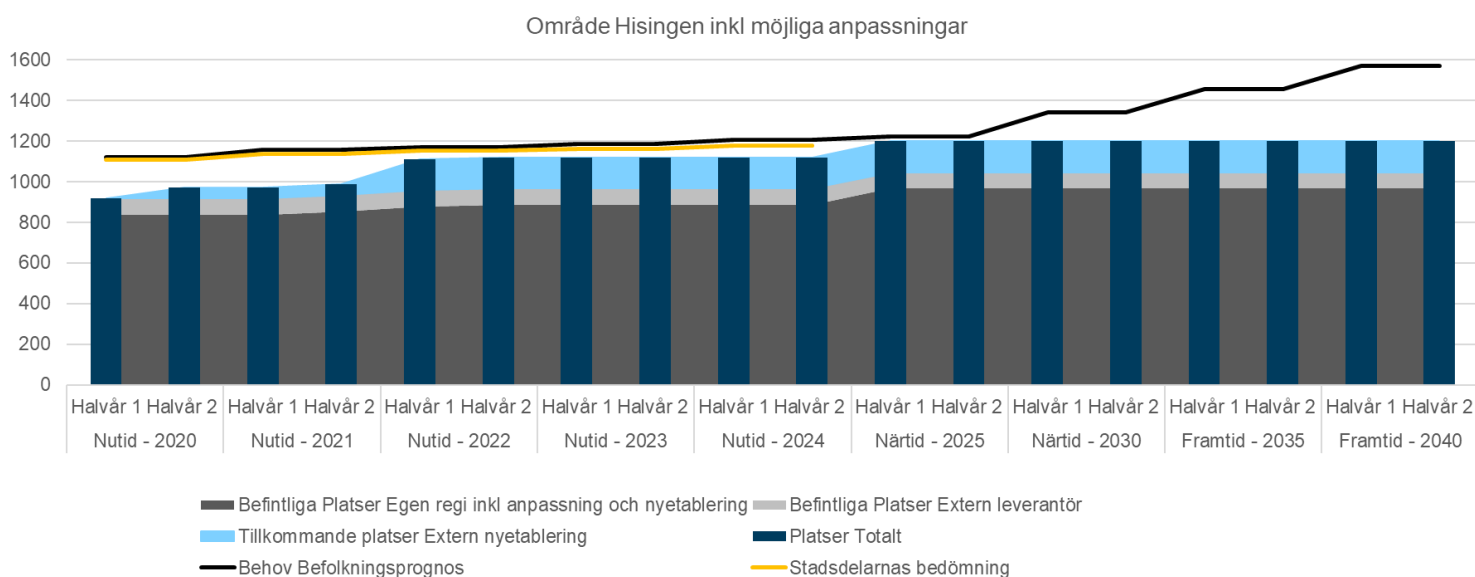
- Avveckling av Svartedalsgatan 11 och 13 (BMSS alt Trygghetsboende?)

Lundby

- Renovering Fyrväpplingen
- Renovering av Byalagsgatan (Kan evakuering ske i befintligt bestånd?)

Norra Hisingen

- Inga aktuella anpassningar, kolla upp korttiden

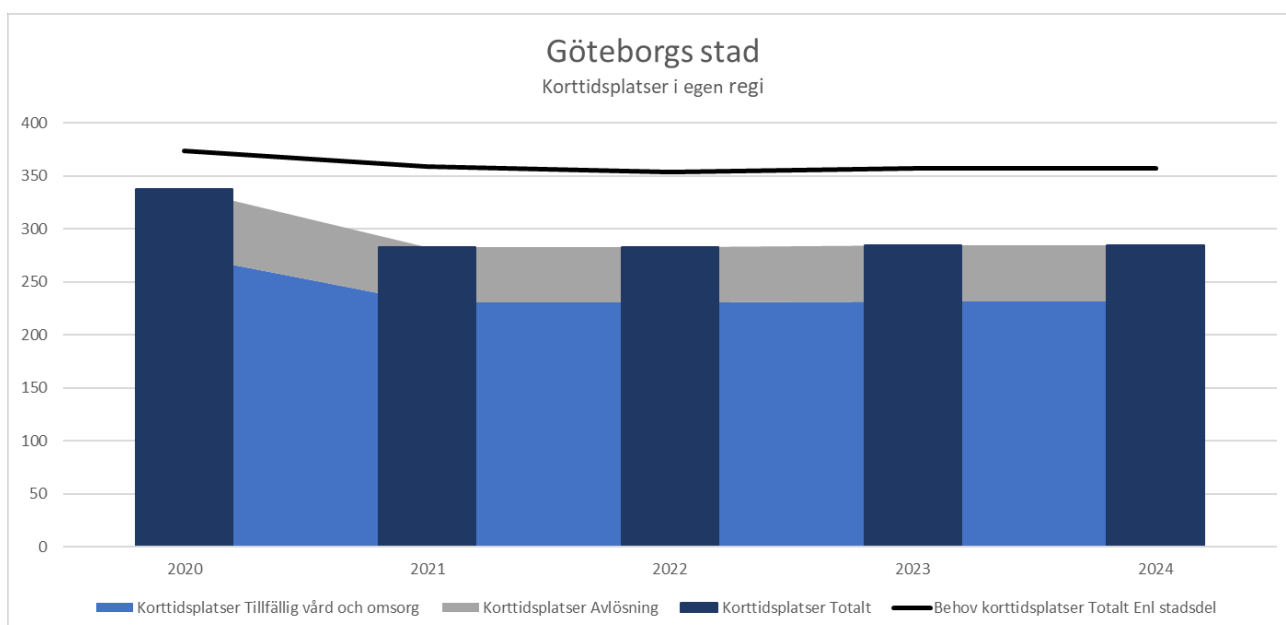
Figur 16.

Korttidsplatser

Behovet av platser för korttidsvistelse är uttryckt i årsplatser.

Det råder för närvarande en underkapacitet av stadens produktion i förhållande till bedömt behov avseende stadens korttidsplatser, se tabell 8. Detta gäller såväl korttidsplats för tillfällig vård och omsorg och korttidsplats för avlösning, se figur 17. Att komma i balans kan nås på flera olika sätt, bland annat genom att mer effektivt skapa förutsättning så att den enskilde ska kunna gå hem, att få komma till ett vård- och omsorgsboende eller genom att snittvistelsetiden minskas. Genom kortare vistelser frigörs ett antal årsplatser som kan möta ett eventuellt ökat behov i och med en befolkningsökning alternativt ställas om till lägenheter i vård- och omsorgsboende.

År 2019 har ett nytt ramavtal upphandlats vilket från 2020 ger vid behov möjlighet till 84 platser hos externa leverantörer. Bedömningen är att med tillskottet av externa korttidsplatser på ramavtal, kommer staden ha en balans.

Figur 17.

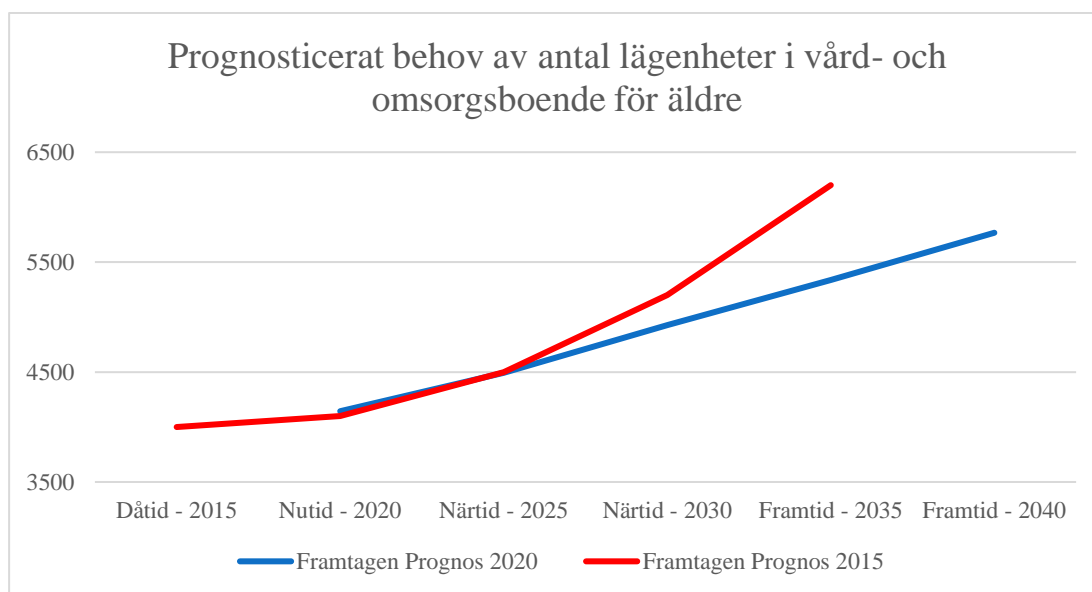
Tabell 8. Skillnaden mellan bedömt behov och redovisad produktion korttidsplatser

	2020	2021	2022	2023	2024
Korttidsplats för tillfällig vård och omsorg	-43	-71	-66	-66	-66
Korttidsplats för avlösning	7	-5	-5	-6	-6
Totalt	-36	-76	-71	-72	-72

Utbyggnadsbehov i perspektivet närtid och framtid

Föregående plan föreslog att ett äldreboende tas i bruk per år från 2021, med cirka 100 lägenheter i vardera. Vidare beskrevs att utbyggnadstakten från 2030 utökas till cirka 200 lägenheter per år. Detta innebär 21 äldreboenden under 15 år.

Uppdaterad befolkningsprognos visar dock att utbyggnadsbehovet är något lägre än tidigare beräknat, se figur 18. För 2020 till 2025 finns ett behov av 70 nya platser per år och från 2025 till 2040 85 nya platser per år. Eventuella förändringar inom hälso- och sjukvården avseende t ex medelvårdtider och gränssnitt kan påverka behovet. Konsekvenser av en ökad medellivslängd beror på i vilken utsträckning omsorgsbehovet förskjuts framåt i tiden till högre ålder eller att detta inte sker.

Figur 18

Även om det prognosticerade utbyggnadsbehovet bedöms vara något lägre kommer det fortsatt ställas stora krav på tidig framförhållning och väl framarbetad strategi för att möta den förväntade stora behovsökningen av vård- och omsorgsboende. En mycket viktig parameter i samband med nyetablering av vård- och omsorgsboenden, men även planering av redan etablerade vård- och omsorgsboende inför omstrukturering, handlar om hur äldre människor resonerar kring flytt till ett vård- och omsorgsboende. Var och hur vill äldre bo i förhållande till var och hur de bor i dagsläget? Kunskapen kring dessa förhållanden behöver öka, arbetssätt och verksamhetsstöd behöver utvecklas för att kunna följa trender.

För att sedan hitta lämpliga tomter för nya vård- och omsorgsboende behöver kopplingen mellan markanvisning och äldreboendeplan stärkas. Det sker regelbundna dialoger med privata byggaktörer för att skapa delaktighet för dem att delta i utbyggnaden av vård- och omsorgsboenden. Tankar har framkommit gällande att från Göteborgs stads sida bli mer proaktiv i dialogen gällande att förmedla Göteborgs stads syn på hur vård- och omsorgsboende bör utformas vid inhyrning och upphandling av extern drift.

Då det framtida behovet av fler lägenheter i vård- och omsorgsboende är omfattande innebär det att stadens förmåga att bygga, äga och driva dem kan bli ansträngd. En möjlighet kan, utöver att staden i första hand ska äga, även inhyrning, slutande av ramavtal eller LOV vara en del i strategin för behovstäckning. I Göteborgs Stads budget 2019 ges kommunstyrelsen i uppdrag att förbereda för LOV avseende vård- och omsorgsboende.

Enligt lokalförsörjningsplanen har Göteborgs Stad pågående projekt avseende vård- och omsorgsboende som omfattar 500 platser som ger ett nettotillskott av drygt 400 platser fram till 2023. Närmare 300 av platserna är klara under 2022–2023, dvs senare än de externa leverantörernas stora möjliga expansion.

Lokalförsörjningsplanen beskriver att Stadens egna projekt har haft svårt att hålla uppe tempot och utan de externa tillskotten 2019 hade det funnits behov av att köpa platser utanför Göteborg. Men från 2022 kommer det att finnas ett möjligt överskott av lägenheter i vård- och omsorgsboende, när de externa inkluderas.

Enligt lokalförsörjningsplanen kan Stadens planerade projekt möta de ökande behoven i nutid. Med de externa leverantörer som har tagit beslut om att bygga för att erbjuda platser på ramavtal kan det uppstå ett överskott av platser i nutid.

Lokalsekretariatet ser även att det planeringsmässigt ska finnas en viss överkapacitet av projekt i tidigt skede. Detta ger förutsättningar att kunna välja var i staden och när i tiden dessa platserna önskas tillgängliga. En planeringsmässig överkapacitet är också nödvändig för att kunna hantera renoveringar utan tillfälliga evakueringslokaler.

Sammanfattning av behov och rekommendationer

Syftet med denna Lokalbehovsplan är att säkerställa den totala volymen av antalet lägenheter i vård- och omsorgsboende och korttidsplatser i staden, geografisk spridning, inriktning när det gäller behov, koppling till den enskildes val, men även att kunna säkerställa ett utbud när det gäller tillgång och efterfrågan för mindre gruppers behov.

En gemensam planering förutsätter att alla ställer sig bakom att förutsättningarna är hållbara. Det krävs gemensamt accepterade spelregler. Det förutsätter en effektiv samverkan för ett optimalt nyttjande och att stadsdelsförvaltningarna gemensamt följer upp och i samverkan vidtar åtgärder när detta krävs. Med hänsyn till förändringar i behov gällande såväl permanentlägenheter som korttidsplatser krävs ständig uppföljning och anpassning.

1 Planering för rätt volym - nutid, närtid och framtid

Under planperioden 2020 – 2024 är det en samlad bedömning att det kommer finnas möjlighet till ett tillfälligt överskott av permanentlägenheter i vård- och omsorgsboende. Detta beror bland annat på det arbete som är gjort under de senaste två åren i samverkan mellan stadsdelarna, Äldreboendesamordningen, Lokalsekretariatet, Lokalförvaltningen samt förvaltningen för inköp och upphandling. Detta möjliga tillfälliga överskott är en nödvändighet för att kunna möta den ökade andel äldre i befolkningsutveckling som förväntas inträffa under 2025 och framåt.

Utöver detta ser Lokalsekretariatet även att det planeringsmässigt ska finnas en viss överkapacitet av projekt i tidigt skede. Detta ger förutsättningar att kunna välja var i staden och när i tiden dessa platserna önskas tillgängliga. En mycket viktig parameter i samband med nyetablering av vård- och omsorgsboende men även planering av redan etablerade vård- och omsorgsboende inför omstrukturering, handlar om hur äldre människor resonerar kring flytt till ett vård- och omsorgsboende. Var och hur vill äldre bo i förhållande till var och hur de bor i dagsläget? Kunskapen kring dessa förhållanden behöver öka, arbetssätt och verksamhetsstöd behöver utvecklas för att kunna följa trender. Det kan även finnas andra aspekter att ta hänsyn till utifrån stadsplanering t ex hur kommunal service påverkar trygghet och stabilitet i utsatta områden. Med denna kunskap kan staden på ett mer adekvat sätt ta ställning till var och när nyetableringar kan ske.

Det pågår en utredning avseende fördjupning av beräkningar och prognoser av vård och omsorgsboende vid gemensam nämndorganisation samt införande av LOV inom vård- och omsorgsboende både ur perspektivet volymökning och överskott.

2 Strategier för att möta förväntat utbyggnadsbehov

Prognos för utbyggnadsbehovet i det långsiktiga perspektivet kan konstateras vara något lägre än tidigare beräknat. Även om det prognosticerad utbyggnadsbehovet bedöms vara något lägre kommer det fortsatt ställas stora krav på tidig framförhållning och väl framarbetad strategi för att möta den förväntade behovsökningen av vård- och omsorgsboende.

3 Förslag om strukturella åtgärder och anpassningar

(som tas upp i stycke "Planering för rätt volym i perspektivet nu- och närtid", sid 23-36)

Det möjliga överskottet av platser under planperioden, även om det inte är kommunala platser, ger staden möjlighet till strukturella åtgärder och till renoveringar som kräver tomställande, där överskottet möjliggör evakuering i befintligt bestånd. Den typen av åtgärder kräver samlade beslut från stadens verksamheter. En annan strukturell åtgärd som flera sektorledningarna övervägt är att avveckla enheter med ogynnsamma förutsättningar. Ytterligare åtgärder är att överväga om fastigheter tillåter annan verksamhet t ex trygghetsboende eller annan inriktning. Vidare strukturella åtgärder handlar om noga överväga vilka nya projekt, såväl egen regi som inhyrning, staden ska gå in i. Tidigare, av lokala nämnder, fattade beslut kopplat till nyetablering av vård- och omsorgsboende kan komma att behöva omvärderas utifrån behovsanalysen i ett hela staden-perspektiv.

4 Hantering av identifierade målkonflikter

För att kunna genomföra anpassningar av denna karaktär ställs höga krav på en god samverkan mellan berörda förvaltningar och dess nämnder. Målkonflikter behöver synliggöras, analyseras och hanteras. Det kan handla om:

- Former för att avveckla enheter med sämre förutsättningar behöver ses över avseende finansiering för lokaler som inte nyttjas till avsett ändamål
- Processen från att ett identifierat behov av omställning uppstår till att omställningen genomförs behöver klargöras och effektiviseras
- Regelverk kopplat till renovering/underhåll som kräver evakuering behöver tydliggöras
- Underhåll av fastighet behöver beakta ny kunskap och evidens kopplat till utformning utifrån verksamhetens och hyresgästens perspektiv, där ansvarsfrågan i gränssnittet gällande kostnadsansvar mellan verksamheten och lokalförvaltningen behöver utredas.

5 Förutsättningar för att uppnå en kvalitativ vård- och omsorgsmiljö

En utmaning som stadsdelarna ser vid en valfrihetssituation handlar om det faktum att stadens vård- och omsorgsboenden har stora skillnader i standard och flertalet är i behov av upprustning. Denna utmaning påverkas av lokalförvaltningens underhållsplan och deras prioriteringsordning, som idag inte beaktar attraktiviteten ur ett kundperspektiv. För att svara upp mot Göteborgs stads budget 2020 gällande rätten till likvärdig service, vård och omsorg och god kvalitet oavsett var i staden man bor, behöver det skapas förutsättning så att lokaler och utemiljö på ett ändamålsenligt sätt stödjer detta. För att ta vara på möjligheten avseende upprustning samt kvalitetshöjning ur attraktivitetssynpunkt, som ges under planperioden och innan den förväntade befolkningsökningen (2025), krävs tillskjutande av medel och resurser.

Därmed är det viktigt att ta fram en tydlig idé avseende utformning gällande stadens vård- och omsorgsboende med koppling till evidens inom området. Detta arbete kan, utöver fastlagt ramprogram mynna ut i något slags gemensamt dokument som är kommunicerbart till alla (blivande hyresgäster, personal, arkitekter, byggbolag med flera) som berörs av verksamheten, oavsett om boendet drivs i egen regi, ramavtal eller inhyrning. En mer proaktiv kontakt med externa leverantörer behöver utvecklas där såväl stadsplanering som behov och utformning av vård- och omsorgsboende kommuniceras.

6 Effektivisering av processer som är till gagn för målgruppen

För att möta befolkningsutvecklingen behöver även det interna arbetet med att effektivisera processer vid förmedling samt in- och utflyttning förbättras och bli mer likvärdigt över staden. De interna ledtiderna mellan myndighet, Äldreboendesamordning och utförare är viktiga att se över men får på intet sätt inskränka den enskildes rätt och möjligheter kopplat till valfrihetssituationen. Ett nej-tack skapar interna ledtider för utförare men är också ett uttryck för valfrihet för den enskilde. Här krävs tydliga konkreta mål för vad valfrihet innebär.

7 Utreda alternativa mellanboendeformer

Lagförslaget om ”biståndsbedömt trygghetsboende” som föreslogs träda i kraft 2 april 2019 är enligt stadsledningskontorets remissvar snarlik den modell som redan är utarbetad i staden. Biståndsbedömt trygghetsboende kan behöva utredas vidare bland annat utifrån ett ekonomiskt perspektiv med jämförelse mellan olika boendalternativ, t ex ordinärt boende med hemtjänst, biståndsbedömt trygghetsboende och vård- och omsorgsboende.

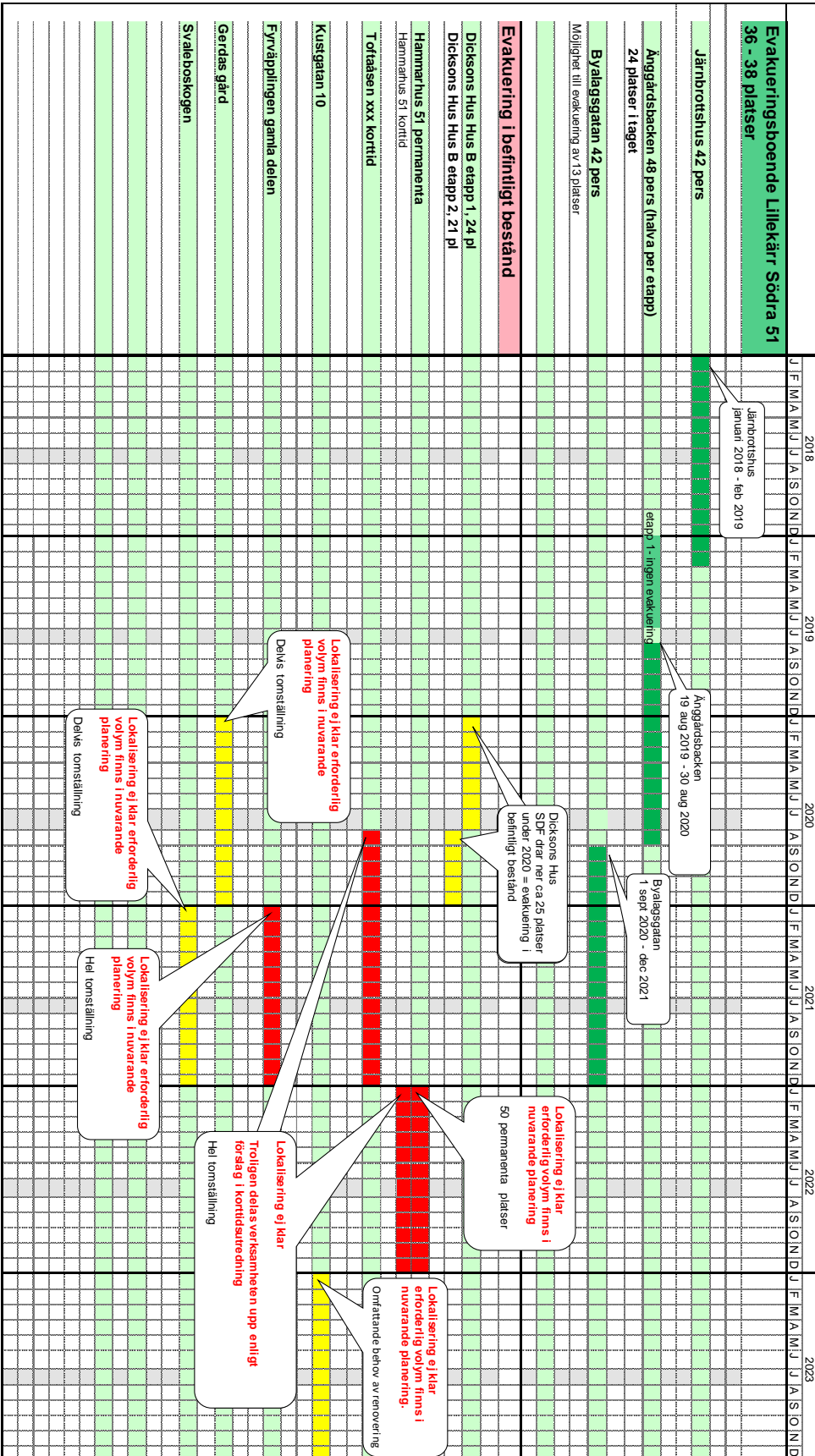
Strategi för stadens gemensamma planeringsarbete för vård- och omsorgsboende och korttidsplatser

Cheferna inom sektorn har i sitt gemensamma arbete tagit fram en vision/strategi som ledstjärna för det långsiktiga planeringsarbetet:

- Staden har en gemensam boendeplanering med gemensamma planeringsförutsättningar
- Kvaliteten/innehållet i boendeverksamheten utvecklas positivt
- Lokaler/anläggningar anpassas i högre grad till verksamhetens behov
- Stadsdels- och hela-staden -perspektiv tar över regionperspektivet
- Varje stadsdel strävar efter att på sikt kunna tillhandahålla platser motsvarande sitt ”normalbehov” av vård- och omsorgsboende inom det egna stadsdelsområdet
- Några boenden med specifik inriktning produceras för hela stadens räkning
- Det finns ramavtalsupphandlade platser för hela staden för behovstoppar och särskilda behov – fördelade över staden
- Staden har rimlig väntetid till erbjudande om vård- och omsorgsboende
- Staden har en gemensam boendesamordning
- Behov och lokalisering av nybyggnad och behov av avveckling värderas i den gemensamma planeringen
- Sektorn/stadsdelarna är överens om spelreglerna, bl a om gemensam finansiering av tomplatser
- Stadens aktörer har en gemensam idé om mellanboenden

hämtat ur äldreboendeplan 2012-2015

Planering för evakuering vid ombyggnation

Liljekärr 2019-06-22